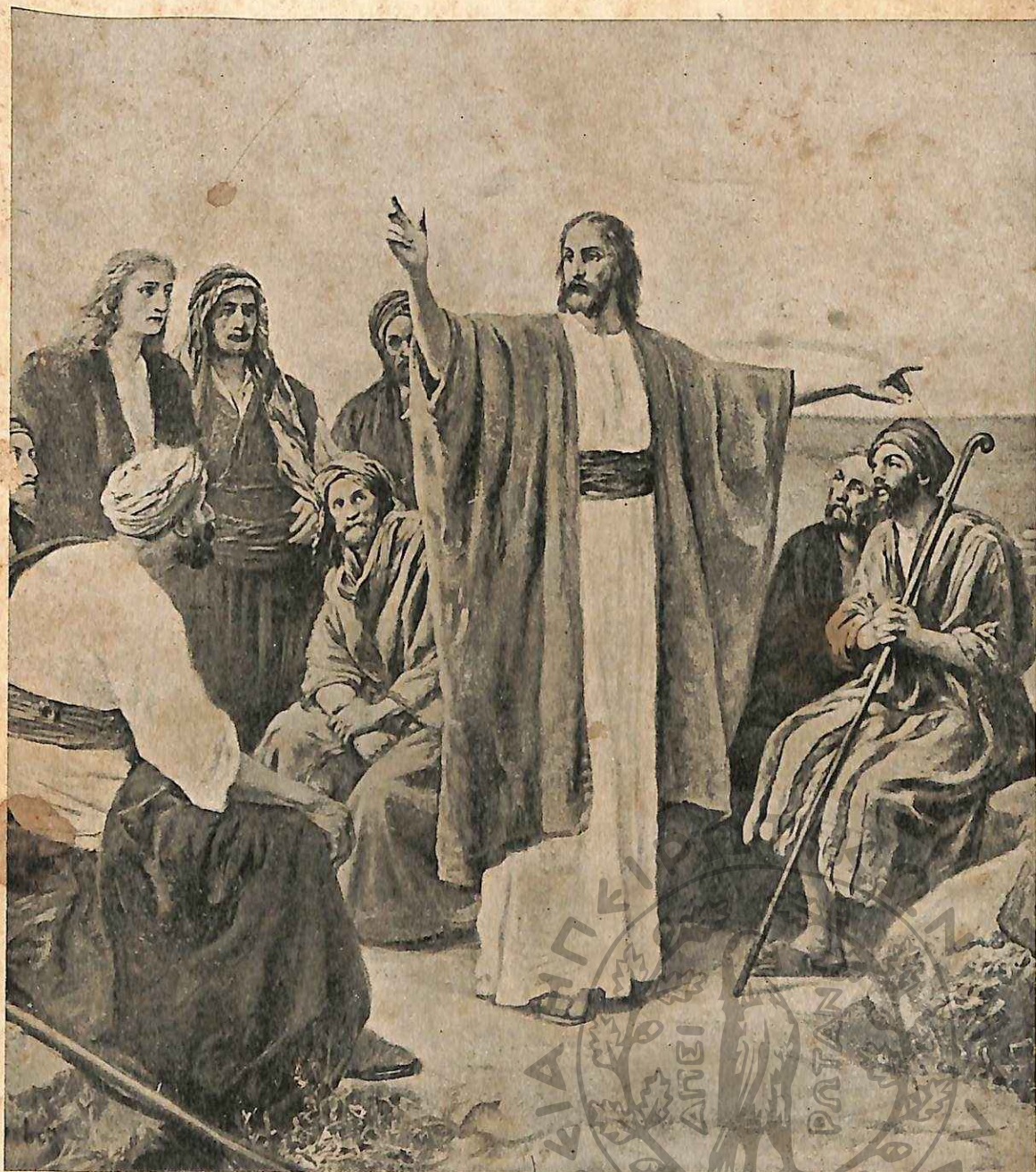


Οἰκογενεῖα καὶ Ζωὴ



Ἀθῆναι - Ἔτος Ζ'
Ἀριθ. 76

Ὁ Χριστὸς ἀνάμεσα εἰς τοὺς
ἀπλοῖκους Γαλιλαίους.

Νοέμβριος
1939

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΟΡΦΩΣΕΩΣ

ΔΙΕΥΘ.-ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ : ΛΑΜΠΡΟΣ ΖΑΧΑΡΗΣ - ΓΡΑΦΕΙΑ : Πειραιώς - Κολωνού 1.— Τηλ. 53-197

Συνδρομή ετησία προπληρωτέα: έσωτερικού δρχ. 50 έξωτερικού δρχ. 150.
Χρηματικά έμβάσματα άπευθύνονται : Καν Λίζαν Ζαχαρή, Πειραιώς - Κολωνού 1 Άθήνας

ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΩΡΑΙΟΤΕΡΟ, ΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΔΥΣΚΟΛΩΤΕΡΟ ΚΑΘΗΚΟΝ

Του Σεβασμ. Μητροπολίτου Καρυστίας
και Σκύρου κ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΟΣ

Είναι άνθρωπος του Θεού. Παιδί μεγάλου χριστιανού πατέρα, έκληρονόμησε από εκείνον τα ωραία συναισθήματα της βαθυτάτης πίστεως προς τον Θεόν και της αγάπης προς τον πλησίον. «Αγαπάτε τον Χριστόν και τους πτωχούς μας αδελφούς!» ήσαν τα τελευταία λόγια του άλησμονήτου πατέρα του και αισθάνεται και αυτός έσωτερικήν υποχρέωσιν να κρατή ως σκοπό της ζωής του την ιερά παρακαταθήκη, που του άφησεν ο πατέρας του. Ός τόσο τον εύρηκα πολύ σκεπτικό «Δέν τώ είχα προσέξει ως τώρα, μου έλεγε προχθές ο καλός μου φίλος, μά τώρα βλέπω ότι ναι μέν τώ να βοηθή κανείς τους συνανθρώπους του είναι τώ ιερώτερο των καθηκόντων του ανθρώπου, μετά την αγάπη του προς τώ Θεό, σ' αυτό τον κόσμο, μά είναι και ένα από τώ δυσκολώτερα καθήκοντα. Η έλεημοσύνη του πρέπει να πιάση τόπο. Όχι διότι είμαι έγώ πτωχός. Δόξα νάχη ο Θεός δέν ήμπορώ να πώ ότι είμαι πτωχός, συνεπώς δέν με κουράζει ή έλεημοσύνη, ή εύθύνη της μόνο με κουράζει. Όταν έξοῦσε ο μακαρίτης ο πατέρας μου, τον έβλεπα να συζητή με τώ μπακάλη, με τώ μανάση, με όλους αυτούς, από τους οποίους έφωνιζε τώ πράγματα της συντηρήσεως του σπιτιού για την τιμή τους και να θέλη να τώ πληρώση όσο πράγματι είχαν την αξία τους. Όμως όλα αυτά ήσαν τιποτένια πράγματα και παραξενεύουν. Μά, πατέρα, έτόλμησα κάποτε να τώ είπώ, στέκει σέ σένα, που θυσιάζεις με εύχαρίστησι σοβαρά ποσά για έλεημοσύνη τώ χρόνο, να παζαρεύς την τιμή

του ψαριού ή των χορταρικών. Και αυτοί, που τώ πουλούν, πτωχοί θιοπαλισται είναι...». Και ο πατέρας μου μου άπήντησε: «Ό, παιδί μου, δέν έχουμε μόνον υποχρέωσι να κάνουμε φιλανθρωπία για τώ υλικά, αλλά και για την ψυχή. Αυτός ο άνθρωπος πάει να με γελάση. Λοιπόν κάνει άμαρτία. Δέν πρέπει να τον βοηθήσω να καταλάβη πώς κάνει άμαρτία; Πρόσεξε τώ αυτό αλλά και μια μέρα θά καταλάβης μόνος σου τή σημασία του...». Από τότε έχω μπη σε μια άνησυχία μεγάλη. Έρχεται ένας και μου ζητάει δέκα χιλιάδες δραχμές π.χ. «Χάνομαι, χρεωκοπώ, λυπήσου τώ παιδιά μου...» μου λέγει με σπαραγμό. Μπορώ και θέλω να τον σώσω, χωρίς να μου κάνη κόπο πολύ. Μά σκέπτομαι τώ λόγια του πατέρα μου και στέκω: «Άραγε πρέπει να τον βοηθήσω; Μήπως τάφαγε τώ λεπτά του στο χαρτοπαίγνιο, στήν άσωτία, κι' έγώ τον σπρώχνω πιο πολύ στο κακό με τώ χρήματα, που θά τώ δώσω;» Και σταματώ και βασανίζομαι. Λέγω πάλι μερικές φορές: έγώ άς κάμω την έλεημοσύνη και εκείνος άς δώση λόγο στο Θεό! Μά βλέπω μπροστά μου ολοζώντανο τον άλησμόνητο πατέρα μου να μου επαναλαμβάνη τώ ίδια λόγια: «Αυτός ο άνθρωπος πάει να με γελάση. Λοιπόν κάνει άμαρτία. Δέν πρέπει να τον βοηθήσω να καταλάβη πώς κάνει άμαρτία;» Και άμέσως αλλάζω σκέψι. Δέν ξέρετε πόσο υποφέρω μ' αυτό τώ ζήτημα. Για πέστε μου, Σεβασμιώτατε, δέν πρέπει έγώ να κάμω την έλεημοσύνη και αυτός άς έχη

τάς ευθύνες του απέναντι του Θεού αν με γελάση;»

Το ίδιο πρόβλημα μου προεβλήθη και από άλλους αρκετούς έως τώρα και από τον ίδιο τον εαυτό μου και νομίζω πως πρέπει σήμερα σ' αυτό να δώσω την λύση.

Είναι ζήτημα πολύ μεγάλο αυτό. "Αν είναι άξιός της έλεημοσύνης ο συνάνθρωπός μου, δεν γεννιέται ζήτημα. Η έλεημοσύνη είναι μία από τις ιερώτερες ενέργειες του ανθρώπου, που κάνουν ευτυχισμένον εκείνον, που την κάνει πρώτα-πρώτα. Η συμπόνια είναι το ωραιότερο και ιερότερο συναίσθημα της ανθρωπίνης καρδιάς. Αλλά και τον αδελφό μας που πάσχει, πράγματι ανακουφίζει, μερικές φορές δε στα σωστά τον σώζει. "Αν όμως δεν είναι άξιός της έλεημοσύνης ο άλλος, τότε η έλεημοσύνη μας γίνεται πρόξενος κακού εις αυτόν. Πρώτον διότι εξαχρειώνεται ο χαρακτήρ του, μαθαίνει να θρίσκη τα μέσα της ζωής του με τη ζητιανεία και ενώ μπορεί, δεν δουλεύει. Δεύτερον διότι αδικεί τον άλλον, που πράγματι πάσχει και θα έπρεπε να λάβη την έλεημοσύνη. Τρίτον, διότι απογοητεύει το φιλόπρωτο, ο οποίος άμα μάθη ότι τον έγέλασαν ψυχραίνεται πλέον και αρνείται την έλεημοσύνη και σ' αυτούς, που έχουν ανάγκη. Είδατε τί κακά έπακολουθούν; Μάλιστα το πρώτο είναι τρομερό, ή διαφθορά του χαρακτήρος. Πάνε τώρα κάμποσα χρόνια, που ιδρύθησαν εδώ τα φιλόπρωτα ταμεία και το γενικό φιλόπρωτο ταμείο. Ήταν παραμονές Χριστουγέννων. Έκαναμε ένα κατάλογο των πτωχών μας και ανέλαβαν οί ευσεβείς κυρίες—τα μέλη—να δώσουν τη βοήθεια σ' αυτούς. Μιά οικογένεια αρκετά εύπορος άλλοτε, έπερνούσε τότε κρίσιμες ήμέρες. Ο γυιός, που έδούλευε, ήταν άρρωστος κάμποσο καιρό με άρρώστεια βαρεία και ό,τι και αν είχαν το εξώδεκαν για την άρρώστεια του. Έστερείτο και το ψωμί ακόμα. Η κυρία του φιλοπρώτου με χίλιες προφυλάξεις έπήγε να δώση την συνδρομή. "Ο,τι μπορούσε έκαμε για να κρατήσει την αξιοπρέπεια του άρχοντικού σπιτι-

ού, που είχε τόσο κλονισθή. Ός τόσο έστενοχωρήθηκαν πολύ. Άρνήθηκαν να πάρουν τη συνδρομή και μόνον έπειτα από κόπο πολύ κατώρθωσε ή κυρία του φιλοπρώτου ταμείου να τους πείση να την πάρουν, ένα μάλιστα αρκετά σοβαρό ποσό γι' αυτούς. Τις παραμονές του Πάσχα πάλι τους έστείλαμε ένα ποσόν. Αυτή τη φορά όμως το έδέχθηκαν με χωρίς καμμίαν αντίρρηση, με ευχαρίστησι θα μπορούσε να πη κανείς. Το παιδί έγινε καλά εν τώ μεταξύ και άρχισε πάλι τη δουλειά και το σπίτι είχε πλέον τα μέσα της ζωής χωρίς δυσκολίες. Τις παραμονές των Χριστουγέννων πάλι τα φιλόπρωτα ταμεία έκαμαν έξαιρετικά το καθήκόν τους, μά, όπως ήταν φυσικό, δεν έδωσαν πλέον τίποτε εις το σπίτι αυτό, διότι, όπως είπαμε, έζούσε πλέον καλά με την εργασία του γυιού. Τότε μάς έκαμαν παράπονα, γιατί να μη τους στείλουμε βοήθεια! Μέσα σ' ένα χρόνο είχε διαφθαρή ο χαρακτήρας των ανθρώπων αυτών. Στην αρχή που είχαν πράγματι ανάγκη, διεμαρτυρήθησαν, που τους έπήγαμε έλεημοσύνη και τους προσβάλαμε. Έπειτα από ένα χρόνο, που δεν είχαν πλέον ανάγκη, διεμαρτυρήθησαν που δεν τους έδωσαμε έλεημοσύνη.

"Ω! αγαπτοί μου φίλοι! Είναι το ωραιότερο και ιερότερο χρέος του καθενός από μās ή αγάπη και ή συμπόνια προς τους πάσχοντες αδελφούς μας. Και κορμί, που δεν το πέρασαν ρίγη ιερών συμπόνιας, δεν ήμπορεί να κλείση μέσα του καρδιά χριστιανική. Και μάτια στείρα, που δεν άνάβρυσαν ποτέ ένα δάκρυ αγάπης προς τον πονεμένο αδελφόν μας, δεν θα ίδουν ποτέ το Θεό. "Ανθρωποι, που δεν κανουν έλεημοσύνη, είναι θηρία! Ός τόσο πρέπει όλοι μας να καταλάβουμε ότι δεν είναι και εύκολο πράγμα να κάνη κανείς την έλεημοσύνη. Δεν ήμπορεί άνεξέταστα να σκορπίζη τον ιδρώτα του εκεί που δεν πιάνει τόπο και να γίνεται πρόξενος ήθικοϋ κακού στον αδελφό του. Αγαπητοί μου φίλοι, θάλετε μέσα στις καρδιές σας αληθινή αγάπη και συμπόνια προς τους πονεμένους αδελφούς μας και κυττάξετε να βεβαιωθήτε πρώτα ότι πρά-

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΒΗΜΑ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΑΡΕΤΗ

Του ιατροφιλοσόφου κ. Ξ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Μή φοβηθῇ ὁ ἀναγνώστης τῆς ἀγαπητῆς μου «Οἰκογενειακῆς Ζωῆς» βλέπων εἰς τὸν τίτλον τὴν λέξιν φιλοσοφία, οὔτε ἂς ἀπορήσῃ μανθάνων ὅτι πᾶς ἄνθρωπος δύναται νὰ εἶνε φιλόσοφος. Ναι, πᾶς ἄνθρωπος δύναται νὰ εἶναι φιλόσοφος, διότι ἡ φιλοσοφία αὕτη εἶναι προϊόν τοῦ ἐμφύτου ἐκάστῳ φωτός, ἡτοι τοῦ λογικοῦ, καὶ δὲν ἀσχολεῖται περὶ θεωρίας, οὔτε καταρτίζει συστήματα, ἀλλὰ περιορίζεται εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἑαυτοῦ μας.

Κατὰ τὸν περίφημον "Ελληνα φιλόσοφον Ἐπίκτητον, ἀρχὴ τῆς φιλοσοφίας παρ' ἐκάστῳ ἀνθρώπῳ, εἶναι ἡ συναισθησις τῆς ἑαυτοῦ ἀσθενείας καὶ ἀδυναμίας περὶ τὰ ἀναγκαῖα καὶ ἡ συναισθησις αὕτη εἶναι ἐμφυτος, διότι δι' ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα οὐδεμίαν ἔννοιαν ἔχομεν ἐκ φύσεως, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ διδασκώμεν, ἐνῶ περὶ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ καὶ καλοῦ καὶ αἰσχροῦ καὶ φαύλου, καὶ πρέποντος καὶ ἀπρεποῦς, καὶ εὐδαιμονίας καὶ δυστυχίας καὶ προσήκοντος

καὶ ἀποβάλλοντος ἔχομεν ἔννοιαν ἐμφυτον. Διὰ τοῦτο καὶ ἐφαρμόζομεν τὰς ἐννοίας ταύτας περὶ τῶν διαφόρων ἀντικειμένων καὶ λέγομεν ὅτι ὁ δεῖνα καλῶς ἢ κακῶς ἔπραξεν, ἡτύχησεν ἢ ἡτύχησεν, ἄδικος ἢ δίκαιος (Διατρ. β'. ια').

Ἐπίσης δὲ καὶ ὁ Σωκράτης λέγει ὅτι μόνον ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἐμφυτον τὴν δύναμιν νὰ νοῇ τὴν ὑπαρξιν τοῦ Δημιουργοῦ, νὰ διακρίνῃ τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν κλπ. (Ξενοφ. Ἀπομνημ. βιβλ. Α'). Ἡ ἐμφυτος δὲ αὕτη δύναμις νὰ νοῶμεν τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν ἀποτελεῖ τὴν ἀληθινὴν φιλοσοφίαν. «Ὁ θεόπλαστος ἄνθρωπος, δύναται νὰ γνωρίσῃ τὴν πανσωτικὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν γνῶσιν ταύτην διὰ τῆς ὀρθῆς χρήσεως τοῦ λογικοῦ καὶ τῶν νοητικῶν δυνάμεων αὐτοῦ. Εἶναι ἐπομένως δυνατὴ πρώτη τις ἐπιστήμη, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καὶ νεωτέρων φιλοσοφία ὀνομαζομένη, κυριαρχικὴ καὶ νομοθετικὴ ἐπιστήμη, ἡ ὁποία, ἐνῶ διὰ τοῦ ὕψους

γίγνεται πάσχουν καὶ τότε ἀπλῶστε τὸ χέρισας μὲ στοργὴ καὶ κάμετε τὴν έλεημοσύνην μὲ κάθε θυσία. Εἶναι ὁ Χριστὸς ὁ ἴδιος ἐκεῖνος, που ἐλεεῖτε. Μὰ μὴ διδείτε ὅμως οὔτε μιὰ πεντάρα σὲ ἀνθρώπους, που δὲν ξεύρετε ἂν πράγματι εἶναι ἄξιοι τῆς έλεημοσύνης. Προσεξέτε μήπως ἀντὶ νὰ κάμετε καλὸ, γίνετε πρόξενοι κακοῦ στον ἀδελφὸ σας, γιὰ τὸ ὁποῖον καὶ θὰ δώσετε λόγον ἐνώπιον τοῦ Δικαίου Θεοῦ. Εὐτυχῶς ὅτι ἡ ἀγάπη τῶν χριστιανῶν καὶ ὁ ιδρώς τους ὁ τίμιος καὶ τὸ δάκρυ τους ἔχουν γαμίσει τὴν Ἑλλάδα μας μὲ φιλάνθρωπικὰ ἰδρύματα, που συστηματικὰ μέσα τους ἐξασκεῖται ἡ φιλάνθρωπία. Σ' ἐκεῖνα δόστε τὸν ιδρώτα σας, γιὰ κείνα χύσετε τὸ δάκρυ σας. Τέτοια ἀξιοθῆτε νὰ ιδρώσετε καὶ σεις γιὰ νὰ πληθυνθοῦν τόσο, ὥστε κανένα δάκρυ πόνου νὰ μὴ μένῃ πλέον ἀσπόγγιστο στὴν Ἑλλάδα μας,

καμμιὰ πληγὴ καρδιάς νὰ μὴ μένῃ ἀγίατρευτη, κανέναν γέρος χωρίς ἀποκοῦμπι, κανέναν ἄρρωστον χωρίς γιατρό, γιαιτρικά καὶ περιποιησι στοργικῇ, καμμιὰ χήρα χωρίς βοήθεια, κανένα ὀρφανὸν χωρίς προστασία, κανέναν κατατρεγμένον χωρίς στήριγμα. "Ω! ἂς ἔλθῃ ἡ εὐλογημένη αὕτη ὥρα, που ὅλοι οἱ ἄνθρωποι θὰ καταλάβουν ὅτι εἶναι παιδιὰ τοῦ ἰδιοῦ πατέρα τοῦ Θεοῦ, ὅτι εἶνε λοιπὸν ἀδελφοὶ μεταξύ τους καὶ ἔχουν τὰ ἴδια δικαιώματα ἐπὶ τῆς ζωῆς καὶ θὰ εἶναι ὅλοι μιὰ ψυχὴ καὶ μιὰ καρδιά...

Ἰωάννης Παναγιώτης

τοῦ ἀντικειμένου της ἐφίσταται παντὸς τοῦ ἐπιστητοῦ, εἶναι συγχρόνως στερεὸν καὶ ἀσάλευτον θεμέλιον πάσης ἀνθρωπίνης μαθήσεως (Βράιλ. Ἀρμ. περὶ πρώτ. ἰδ. καὶ ἀρχῶν). Ὁχι μόνον δὲ ἡ φιλοσοφία, ἢ τοι ἡ γνώσις τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ εἶναι ἐμφυτος εἰς τὸν ἀνθρώπον, ἀλλὰ καὶ ἀρετὴ ἐνυπάρχουσα εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς ψυχῆς, φύσει καὶ δυνάμει, ὡς ἔννοια καὶ ἐπιθυμία τοῦ ἀγαθοῦ, λέγει ἡ μεγαλυτέρα φιλοσοφικὴ διάνοια τῶν αἰώνων Πλάτων (Πλάτ. Πολιτ. στ' 24). Διὰ τοῦτο καὶ ὁ εἰς τὸν ἑαυτὸν του φιλόσοφος δὲν δύναται παρὰ νὰ εἶνε ἐν-ἀρετος. Κατὰ τὸν οὐρανόφωτον Σωκράτην, ὁ φιλόσοφος κατέχει τὴν ὑψίστην θέσιν εἰς πᾶν ἀναγόμενον εἰς τὸ ἀγαθόν, εἴτε ἑαυτοῦ, εἴτε τῶν ἄλλων, εἴτε τῆς οἰκίας, εἴτε τῆς πολιτείας, διότι ὁ γινώσκων ἑαυτὸν ἠθικῶς εἶναι ἱκανὸς νὰ γνωρίσῃ καὶ διοικήσῃ τοὺς ἄλλους ὡς ἑαυτὸν». (Βράιλ. Ἀρμ. φιλοσοφ. Σωκρ.). Ἀλλαχοῦ δὲ ὁ Σωκράτης ταυτίζει τὴν φιλοσοφίαν πρὸς τὴν ἀρετήν, τὴν σωφροσύνην. (Ξενοφ. Ἀπομν. δ' θ'). Ἐπίσης καὶ ἐν τῷ διαλόγῳ: «Χαρμίδης» ὁ Σωκράτης λέγει ὅτι ἡ σωφροσύνη δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ ἡ γνώσις καὶ ἐπομένως ἡ πράξις τοῦ ἀγαθοῦ. Διὰ τοῦτο, λέγει, ἔαν εἴχομεν τὴν ἐπιστήμην ἢ ἀρετὴν ταύτην καὶ ἡμεῖς ἠθέλομεν ζῆν ὅσον χωρὶς σφάλματα, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι, οἱ ὅποιοι θὰ ἦσαν εἰς τὴν ἐξουσίαν μας, θὰ ἐπραττον μόνον ὅτι εἶναι ὀρθόν· τοιοῦτοτρόπως δὲ, χάρις εἰς τὴν σωφροσύνην, καὶ οἰκία θὰ ἐδιοικεῖτο καλῶς καὶ πολιτεία θὰ ἐπολιτεύετο καλῶς καὶ πᾶν ἄλλο ἐπὶ τοῦ ὁποίου θὰ ἐβασίλευεν ἡ σωφροσύνη. Διότι ὅταν ἀπεκλείετο ἡ ἀμαρτία καὶ ἐπρυτάνευεν εἰς πᾶσαν πρᾶξιν τὸ ὀρθόν, κατ' ἀνάγκην οἱ θεόπλαστοι ἄνθρωποι θὰ ἐπραττον τὰ καλὰ, πράττοντες δὲ τὰ καλὰ θὰ ἦσαν εὐτυχεῖς, διότι ἐκ τῆς σοφίας ταύτης καὶ ἀρετῆς προέρχεται ἡ ἀληθείας εὐτυχία, ἡ εὐκληρία καὶ εὐδαιμονία, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιστήμης τοῦ ἀγαθοῦ (Πλάτ. Χαρμ. ἢ περὶ Σωφροσύνης). Ὁφείλομεν λοιπὸν τὴν ἐμφυτον ἐννοιαν καὶ ἐπιθυμίαν τοῦ ἀγαθοῦ, νὰ καλλιεργῶμεν ἀδιαλείπτως ἵνα δυνάμεθα νὰ ἀπολαμβάνωμεν τοὺς καρπούς.

Ὁφείλομεν νὰ ἐξετάζωμεν καὶ νὰ ἐρευνῶμεν τὸν ἑαυτὸν μας, ἵνα γνωρίσωμεν ἀπὸ ποίας κακίας κατεχόμεθα καὶ νὰ ἀποδιώκωμεν αὐτὰς ἀπὸ τὰς ψυχὰς μας, ὡς ὁ γεωργὸς ἀπορρίπτει ἐκ τοῦ ἀγροῦ, τὰ λιθάρια καὶ τὰ ἀγκάθια! Μόνον ὁ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἐξετάζων τὸν ἑαυτὸν του καθίσταται ἐν ἀρετῇ, διότι ὁδηγεῖται κατ' ἀνάγκην εἰς τὸ νὰ ἐνθυμῇται πάντοτε ὅτι εἶναι φύσει θνητός, ἡ ἰδέα δὲ αὕτη μεγάλως συντελεῖ ὅπως ἀποτρέπῃ τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν καὶ ὁδηγῇ εἰς τὴν θεοσύστατον, μακαριουργὸν καὶ θεοβράβευτον ἀρετήν.

Εἰς τὴν διὰ τῆς ἀπλῆς, ἀλλὰ καὶ μόνης ἀληθοῦς ταύτης φιλοσοφίας, τῆς ἐξετάσεως τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἐξάσκησιν τῆς ἀρετῆς, μᾶς προτρέπουσιν ὅλοι οἱ ὄντως ὑπερνέφελοι ἐπτερωμένοι ἀετοὶ τῆς φιλοσοφίας, οἱ πολῦτιμοι, οἱ περίφημοι, οἱ διαβόητοι καὶ πολυεξάκουστοι Ἕλληνες φιλόσοφοι, ἰδίως δὲ οἱ Σωκράτης καὶ Πλάτων (Ἀθηναῖοι), Ἀριστοτέλης (Μακεδὼν), Πυθαγόρας (Σάμιος), Ἐπιμενίδης (ἐκ Κνωσσοῦ τῆς Κύπρου), Ζήνων (Κιτιεὺς ἐκ Κύπρου), Ἐπικτήτος (ἐκ τῆς Εὐάνδρου Ἠπείρου), πολλὰκις ἐπαναλαμβάνοντες τὸ: «Γνωθὶ σεαυτὸν», ἥτοι τὴν αὐτογνωσίαν καὶ αὐτοσυνειδησίαν.

Ἐπίσης δὲ καὶ ἡ Ἀγία Γραφή, παραγγέλλει: «Πρόσεχε σεαυτῷ, μὴ ποτε γένηται ῥῆμα κρυπτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀνόμημα». (Δευτερ. ιε' 9—).

Ταῦτα δὲ ἀναπτύσσων ὁ Μέγας Βασίλειος λέγει: «Πρόσεχε οὖν σεαυτῷ» τοῦτ' ἐστὶ πανταχόθεν περισκόπει σεαυτὸν. Ἐχε ἀκοίμητον πρὸς τὴν σεαυτοῦ κεφαλὴν τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα. Ἐξέτασον σεαυτὸν τίς εἰ, γνῶθι σεαυτοῦ τὴν φύσιν, ὅτι θνητὸν μέν σου τὸ σῶμα ἀθάνατος δὲ ἡ πνευματικὴ καὶ ἄυλος ψυχὴ. Πρόσεχε σεαυτῷ, μὴ ἐκκλίνης δεξιὰ ἢ ἀριστερά· ὁδῶ πορεύου βασιλικῇ. Πρόσεχε σεαυτῷ, ὅτι θνητὸς εἶσαι, ὅτι γῆ εἶσαι καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ» κλπ. (Μέγας Βασίλ. εἰς τὸ «Πρόσεχε σεαυτῷ».

19 Ὀκτωβρίου 1939.

Ξ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Σὰν «ἄσωτοι υἱοὶ» γυρισμένοι pro Deo

Ἄρθρον τοῦ καθηγητοῦ κ. ΜΙΧΑΗΛ ΠΟΥΡΙΚΑ

«Λάμψη ἐσὺ τί περιμένεις ; Θὰ πέσῃ σὸ σκοτάδι ἡ ἀνθρωπότης ;»
(ΦΩΤΟΣ ΠΕΛΑΓΙΤΗΣ)

Πλανεμένοι ἀπάνω στὰ φτερά τοῦ μηχανικοῦ πολιτισμοῦ—ἀπ' ὅπου δεχόμεθα ἓνα ψιχίο χαρᾶς, τόνους ὅμως συμφορῆς καὶ κακοτυχίας πού μᾶς στέλλει με χαιρέκακη σαρκαστικὴ εἰρωνεία ἡ ὑπέρτατη τριάς τοῦ Μαμμωνᾶ, τοῦ Ἀρῆ, καὶ τοῦ Πριάπου—παράλληλα βλέπομε, σήμερα περισσότερο παρὰ ἄλλοτε, σὸ στρατόπεδο τῶν δυαδιστῶν νὰ συμφιλιώνονται ἔπειτα ἀπὸ αἰώνων ἀδικαιολόγητη φιλονικία ἄθροοι οἱ μεταμελημένοι διάφοροι «materialis» με τοὺς πιστοὺς τοῦ κυριάρχου πνεύματος.

Τὸ σύνθημα—μέσα στὶς καρδιές κι' ἐστίες τῶν κύκλων πρὸ παντὸς τῶν δια-ἡνοουμένων—γιγαντώνεται σήμερα ἀνάμεσα στὴν ὀχλοβοή τῆς ἐκμηχανοποιήσεως τῶν πάντων, τῆς «βενζίνης» τοῦ Ντυαμέλ. Οἱ «Σειρήνες» ὀρύονται γιὰ συναγερμὸ κατὰ τῶν κακῶν πνευμάτων πού λυμαίνονται τὸν πολιτισμό. Οἱ εὐγενικοὶ τῶν συρισμοὶ φαίνονται νὰ ξεπερνῶν στὴν ἔντασι τὶς πολεμοχαρεῖς σειρήνες τοῦ Ἀρῆ πού συναγείρουν σήμερα στὸν αἰματοκύρτο «πολιτισμένο» πλανήτη μας γιὰ φρικαλέα φυγὴ ἀπὸ τὸ ἐξωτικὸ δρεπάνι τοῦ θανάτου. Ἐπάνω ἀπὸ τοὺς ἀλαλαγμοὺς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ μιὰ ἄλλη—πνευματικὴ—γιγαντομαχία χωρὶς ἄλλο γίνεται μεταξὺ τῶν πονηρῶν καὶ καλῶν πνευμάτων: Εἶναι ἡ παγκόσμια πάλη τοῦ κακοῦ κατὰ τοῦ ἀγαθοῦ, γιὰ τὴν ὁποία με δειλία ἴσως θὰ ἐλέγαμε: «Ἀνῶφελα τὰ πνεύματα τῆς δυνάμεως (Προμηθεὺς), τοῦ ὀρθοῦ λόγου (Σωκράτης) καὶ τῆς ἀληθείας (Ἰησοῦς) γεννήθηκαν ν' ἀντιπαλαίσουν πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ. Ὁ Κάυκασος, τὸ κῶναιο, κι' ὁ Γολγοθᾶς ἦταν καὶ εἶναι ἡ ἀμοιβή τους».

Μὰ οἱ ἄνθρωποι σήμερα φαίνεται ὅτι

ἀποφάσισαν νὰ συντρίψουν καίρια καὶ γιὰ πάντα τὸ μίasma τοῦτο τὸ ἄορατο, πού ζηλότυπα κάνει νὰ τρικλίσῃ ὁ πολιτισμός. Τὸ ἐπαναστατικὸ κήρυγμα γιὰ τὴν ψυχικὴ αὐτὴ ἀπολύτρωσι διατρύπει τὴν ἀκοή μας σήμερα—εἴτε τὸ θέλομε εἴτε ὄχι—γιὰ τὸ ἐξαπολύουν ἀπεγνωσμένα αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἰσχυροὶ κτήτορες τῶν δυσθεωρήτων Πυραμίδων καὶ τῶν Βαβέλ τοῦ ἐκβιομηχανισμοῦ τῶν πάντων. Κι' οἱ φωνές γίνονται μετὰ τὴν ἡμέρα γοερώτερες, ὅσο «οἱ κολῶνες χώνονται μέσα στὰ σαρῶματα καὶ αὐτὰ ἀκόμα τὰ βουνὰ ἐκσφενδονίζουν ἀπ' τὶς κορυφές τοὺς σωροὺς χώματα καὶ πέτρες γιὰ νὰ καταπτήσῃ ὅλη ἡ γῆ μιὰ ἀπέραντη κακοποιὸς κοιλάδα».

Γιατὶ τῇ γῇ τὴν κατήντησαν «κόλασι πού συγκαταβατικὰ τὴν φωτίζουν τ' ἄστρο», στοχάζεται στὴν γνωστὴ προσευχή του ὁ Ἱζιοβάνι Παπίνι.

Δὲν μονοπωλοῦν πιά τὸ κήρυγμα τοῦτο μόνο τὰ ἱερὰ βιβλία τῶν ποικίλων θρησκευμάτων. Ἡ γρήγορη κι' ἐπιταχτικὴ ἐπιστροφή σὸ κυρίαρχο παγκόσμιον σωστικὸ πνεῦμα καὶ σὸ «γνῶθι σ' αὐτὸν» πού εἶναι «κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν» Ἐκείνου φιλοτεχνημένο δὲν εἶναι πιά ἡ φοβισμένη κι' ἀσθενικὴ φωνὴ τῶν ἀποκρυφιστῶν, τῶν θρησκοπήτων καὶ «πτωχῶν τῷ πνεύματι». Εἶναι ἡ ἐνωμένη κραυγὴ ὅλων ἐκείνων πού τοὺς δονεῖ σύγκορμα ἡ ἐκφυλισμένη τους ὡς χθὲς αὐτοσυντηρησιὰ μπροστὰ σὸ γκρεμό. Εἶναι ἡ μυριόστομη κραυγὴ πού δονεῖ τεμένη γραμμάτων καὶ τεχνῶν, ἐργαστήρια θετικῶν καὶ θεωρητικῶν μυστῶν τῆς ἐπιστήμης. Στους—«ἡχρωματίστους θρησκευτικῶς» ὡς χθὲς—θόλους τῶν Ἀκαδημιῶν, τῶν Πανεπιστημίων καὶ τῶν ἄλλων μυριωνύμων ἀνωτάτων κέντρων τῆς ἀριστοκρατίας τοῦ πνεύματος σήμερα γοερὴ ἀκούεται ἡ κραυγὴ: «Στώμεν καλῶς!» «Πίσω σὸ περιφρονήμένο πνεῦμα!». Τὴν προσευχὴ καὶ τὸ

«σταυροκόπημα» τὰ διεκδικοῦν σήμερα τὰ ἀνώτατα αὐτὰ ἰδρύματα περισσότερο ἀπὸ τὰ περιφρονημένα ὡς χθές παρεκκλήσια μὲ τις γαλήνιες αὐστηρές γρηοῦλες των.

Στὸ τελευταῖο τοῦ βιβλίου: «Pro Deo», στέκεται μεταμελημένος ὁ ὡς χθές ὁπαδὸς τῆς ἀρνήσεως Μωρίς Μαίτερλιγκ. Pro Deo εὐλαβικοὶ προσκυνηταί, ζητιᾶνοι τοῦ «ζῶντος ὕδατος» Του οἱ 18 ἰατροὶ, καθηγηταὶ ἐλβετικῶν Πανεπιστημίων στὴν τελευταία των προκήρυξι. Pro Deo οἱ 85 Γερμανοὶ ψυχίατροι καὶ νευρολόγοι, καθηγηταὶ γερμ. πανεπιστημίων, σὲ τελευταία των προκήρυξι. Pro Deo εὐλαβικὴ ἡ νεωτέρα φυσικὴ, ποὺ ὁ Ντιουμπουά Ραϋμόνδ τὴ θεωρεῖ γεννημένη ἀπ' τὸ μυρωμένο φιλοπρόοδο πνεῦμα τῆς «Καινῆς Διαθήκης». Καὶ ἡ σύγχρονη ἀστρονομία μ' ἐπικεφαλῆς τὸν πολὺ Ἀρθούρο Ἐντιγκτον. Pro Deo οἱ 65 κορυφές τῆς «Γαλλικῆς Ἀκαδημίας» τῶν Ἐπιστημῶν, οἱ εὐλαβικὲς — θάλεγε κανεὶς μέχρι θρησκοληψίας — ὁμολογίες, τῶν ὁποίων ξετυλίγονται, σ' ἐρώτησι ἐπίσημη τοῦ Robert de Fleurs στὸ γνωστὸ βιβλίο του: «Le sentiment Religieux et la Science» (1). Pro Deo ἡ σύγχρονη βιολογία μ' ἐπικεφαλῆς τὸν πολὺ Χάνς Ντρίς. Pro Deo ἡ παγκόσμια «ὁμάς» τῆς Ὁξφόρδης μὲ τις ἑκατοντάδες χιλιάδες τῶν μελῶν της. Ἡ Ἐνωσις Ἑλλήνων Χριστιανῶν Ἐπιστημόνων, ποὺ ἰδρύθηκε τελευταία στὴν Ἀθήνα. Pro Deo καὶ ὁ «Ἀκαδημαϊκὸς Κοινωνικὸς Σύνδεσμος» ποὺ ἰδρύθηκε τελευταία μέσ' στὴν καρδιά τοῦ Πανεπιστημίου μας ἀπὸ φοιτητὰς ὅλων τῶν Σχολῶν του.

Pro Deo σήμερα ἡ σύγχρονη ψυχολογία, ποὺ τὴν ψυχὴν, τὸ «σαῦτόν» θεωρεῖ ὄχι σὰν ἀφηρημένη ἔννοια, ποὺ δηλώνει τὸ σύνολο τῶν ψυχικῶν φαινομένων ἀλλὰ τὴν ἰδιαιτέρα κυρίαρχη διοικήτρια δύναμι μέσα μας, τελείως ἀντίθετη—δυσὰ δικά—πρὸς τὸ σῶμα, τὴν ὕλη. Καὶ ἀνε-

ξάρτητα τοῦ πολύκροτου ἀσυνειδήτου τῆς ψυχαναλύσεως, τοῦ, μακαρίᾳ τῇ λήξει, Φρόυντ, ἀκριβῶς ὅμοια μ' ἐκεῖνο ποὺ ὁ Ἀριστοτέλης τὸ ἔλεγε «ἐντελέχεια» καὶ ὁ λαὸς ἀπὸ καταβολῆς κόσμου τὸ λέγει ἀδιάψευστα —διαισθητικά: ψυχὴ. Pro Deo σήμερα στέκεται σὰν πύρινος μαστιγωτὴς τῶν ματεριαλιστῶν ἡ παραψυχολογία μὲ τὰ πειράματά της τὰ ἀπαλλαγμένα πιά ἀπὸ τις ἀπάτες καὶ τις φαντασιοπληξίες καὶ ἀδιάβλητα ἐπιστημονικά. Κάτω ἀπὸ τὸ ἐφήμερο σκῆνος μας ἓνα πνεῦμα ἀόρατο —μ' ἀναμφισβήτητα ὑπαρκτὸ ἀπ' τις ἐκδηλώσεις του—συλλαμβάνεται ἐποπτικά—πειραματικά, καὶ ἐλεγκτικὰ τοποθετεῖται μπροστὰ στὴν ντροπισμένη πιά αἰτιοκρατία.

Δὲ «Γνώθι σαῦτόν» λοιπὸν — ἡ «ἐνδοστρέφεια», ὅπως τὸ ὀνομάζει ὁ συγγραφεὺς «τοῦ περὶ ψυχῆς προβλήματος» κ. Σπυρ. Καλλιὰφας—εἶνε τὸ εὐόϊονο εὐελπι χαρακτήρισμα στὸν αἰῶνά μας τόσο τῆς ψυχολογίας ὅσο γενικὰ καὶ τῆς ἐπιστήμης, ποὺ «σὰν ἄσωτοι υἱοὶ» στέκουν κατάκοποι τώρα Pro Deo. Εἶναι ἡ εὐγενικὴ μας πανίσχυρη ἀντίπαλος τῆς «ἐξωστρεφείας» ποὺ τυραννικὰ μᾶς ἀποτελμάτωσε ὡς τώρα, καὶ ἡ ὁποία ὁμῶς ἔρχεται ὥρα—«καὶ νῦν ἐστὶ» — ποὺ παραδίνει σήμερα τὰ ἡνία στὴ νόμιμο διοικήτρια τῶν ἀνθρωπίνων, τὴν ἐνδοστρέφεια, τὸ γνῶθι σαῦτόν.

ΜΙΧ. Γ. ΠΟΥΡΙΚΑΣ (Dualis)

ΛΟΓΙΑ ΧΡΥΣΑ

Τὸ κυριώτερο ἔργο τῆς Ἀγίας Γραφῆς εἶναι νὰ μᾶς βοηθῇ στὴν προσευχὴ, ἀποκαλύπτοντας σ' ἡμᾶς τὸν Θεό. Κάθε μέρα πρέπει νὰ διαβάζωμε, νὰ σημειώνωμε, νὰ ἐμβασθύνωμε καὶ νὰ ἐννοοῦμε καλὰ τὸν λόγο τοῦ Θεοῦ, λέγοντας κατὰ τὴν στιγμὴ τῆς ἀναγνώσεως: «Κύριε, ἄνοιξε τὰ μάτια μου γιὰ νὰ Σὲ δῶ στὴ Γραφή» νὰ Σὲ γνωρίσω μὲ τὴ βοήθειά της κι' ἔτσι νὰ ἐλκυσθῶ πρὸς Σέ, γιατί Σὺ εἶσαι ὁ μόνος Κύριος καὶ δοτὴρ κάθε καλοῦ».

Ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀνάγνωσι θὰ ὠφεληθῶμε, θὰ ἐννοήσωμε τὴν σπουδαιότητα τῆς Γραφῆς καὶ θὰ εἴμαστε σὲ θέσι νὰ ποῦμε: «Κύριε, πόσο ἀγαπᾷ τὸν Λόγο Σου»!

(1) Μεταφρασμένο καὶ στὴν Ἑλληνικὴ ὑπὸ Κ. Μεταλληνοῦ, Δρος Μαθηματικῶν. Ἔκδοσις «Ὁμίλου Ἀνακοινώσεων καὶ Συζητήσεων» ἀρ. 1 Ἀθήναι 1932, σελίδες 128.

ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΖΩΗ ΜΑΚΑΡΙΑ

Τοῖς ἐρημικοῖς ζωὴ μακαρία ἐστὶ, θεϊκῶ ἔρωτι πτερουμένοι.

ΑΝΑΒΑΘΜΟΙ

Ὑπάρχουν στιγμὲς στὴ ζωὴ μας ποὺ μοιάζουμε σὰν τοὺς τρικυμιζόμενους θαλάσσοπόρους. Μέσα στὸ πέλαγος τοῦ κόσμου κουρασμένοι ἀπὸ τις ἐναντιότητες τῆς ζωῆς καὶ τοὺς ἄγριους ἀνέμους τῶν ματαιοτήτων καὶ τοῦ πόνου νοσταλγοῦμε κάποτε μιὰ ἀπόμακρη γωνιά ἐρημικὴ, ἓνα ἀπάνεμο λιμάνι, ὅπου τὸ ἀντιλαμβανόμενο καραβὶ μας νὰ λικνισθῇ σὲ ἀποθητὰ νερά τῆς γαλήνης καὶ τῆς μοναξιάς. Ζητοῦμε ἓνα μέρος ἐρημικὸ, ὅπου θὰ συγκεντρώσουμε τοὺς στοχασμούς μας καὶ ἀπαλλαγμένοι ἀπὸ τὴν κακίαν τοῦ κόσμου θὰ αἰσθανθοῦμε τὸν ἑαυτὸ μας ἐλεύθερο. Εἶχε πολὺ δίκαιο ὁ ποιητὴς τῶν Ἀναβαθμῶν ποὺ ἐγκωμιάζει τόσο μελωδικῶς τοὺς εὐλογημένους μοναχοὺς ποὺ ἔχουν αὐτοὶ τὴν εὐτυχία νὰ ζοῦν μακριὰ ἀπὸ τὸ θόρυβο τοῦ κόσμου προσηλωμένοι στὴ λατρεία τοῦ Κυρίου. «Τοῖς ἐρημικοῖς» λέει «ζωὴ μακαρία ἐστὶ θεϊκῶ ἔρωτι πτερουμένοι».

Τέτοιοι πόθοι καὶ τέτοια συναισθήματα ἐπλημύριζαν τις ψυχές μας μιὰ ἡμέρα τοῦ φθινοπώρου στὰ λουτρά τῆς Αἰδηψοῦ. Εἴκοσι ἑπτὰ πρόσωπα ἀποφασίσαμε ν' ἀφήσουμε τὴν κίνησι καὶ τὸ θόρυβο τῆς λουτροπόλεως καὶ νὰ βρεθοῦμε κάπου μακριὰ μὲ μόνη φροντίδα μας τὴ θεία λατρεία. Ὡς κατάλληλο μέρος ἐδιαλέξαμε τὸ Μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Νικολάου (Γαλατάκη), ποὺ βρίσκειται σ' ἓνα ἀπὸ τὰ γραφικώτερα μέρη τῆς Λίμνης Εὐβοίας ἀνάμεσα σὲ θάλασσα καὶ βουνό.

Τὴ Δευτέρα, 25 Σεπτεμβρίου, ἓνα καινούργιο βενζινόπλοιο ναυλωμένο ἐπίτιδες γιὰ τὸ σκοπὸ μας μᾶς περίμενε πρῶτ—πρῶτ στὸ μῶλο.

Οἱ εὐσεβεῖς σύντροφοι κατέβηκαν ὅλοι μὲ τὰ καλάθια τους ὅπου εἶχαν τὰ ἀπαραίτητα τρόφιμα γιὰ τρεῖς ἡμέρες.

Ἡ βενζίνα μας σὰν γοργόπτερο λευκὸ θαλάσσοπούλι θρέθηκε σὲ λίγο στὸ ἀνοικτὸ πέλαγος. Σηκωθήκαμε ὅλοι καὶ κάναμε μὲ κατάνυξι τὴν πρῶτὴ μας προσευχὴ κι' ἐψάλλαμε ὅλοι μαζί διαφόρους θρησκευτικοὺς ὕμνους. «Κύματα θαλάσσης τὸν κρύψαντα πάλαι»...Κατόνως πίστεως καὶ ἄλλα ἐκκλησιαστικὰ τροπάρια. Μᾶς συνεπῆραν καὶ μᾶς ἔκαναν νὰ λησμονήσουμε πῶς θρισκόμαστε στὴ θάλασσα. Μὰ ἔξαφνα σὰν ἀπάντησι στὶς φωνές μας μᾶς τράνταξε ἓνας δυνατὸς ἄνεμος καὶ τὸ καραβάκι μας ἔκαμε ἀποφασιστικούς ἐλιγμούς. Τὰ λίγα σύννεφα ποὺ ἦταν σκορπισμένα στὸν οὐρανὸ πύκνωσαν καὶ πλάκωσε μιὰ τρομερὴ μαυρίλα. Τὰ κύματα ἀπειλητικὰ, ἄγρια, φοβερίζουν τὸ πλοιαράκι μας. Οἱ ψαλμοὶ ἐξακολουθοῦν μὰ ἀραιωμένοι γιὰ νὰ τοὺς διαδεχθῇ ἡ ἀγωνία τῆς φουρτούνας. Ὁ τιμονιέρης ὄρθιος παλεύει μὲ τὸν καιρὸ καὶ ὕστερα ἀπὸ μιὰ ὥρα μᾶς εἰδοποιεῖ πῶς θ' ἀράξουμε στὸ μικρὸ λιμανάκι ἀπέναντι στὶς Λιβανάτες ὅπως εἶχαμε συμφωνήσει καὶ μετὰ θὰ παίρναμε τὸ θαλασσινὸ δρομολόγιό πρὸς τὸ μοναστήρι. Τὰ κύματα μᾶς ἔσυραν μὲ ὀρμὴ στὸ μικρὸ λιμανάκι καὶ γρήγορα βρεθήκαμε ἀραγμένοι κοντὰ στὸ κομψὸ ἐκκλησάκι τῆς Ἀγίας Κυριακῆς. Ἡ ραγδαία βροχὴ μᾶς εἶχε μουσκέψει, μὰ γρήγορα κατωρθώσαμε νὰ βρεθοῦμε κάτω ἀπὸ τὴ στέγη τῆς Ἀγίας Κυριακῆς.

Ἐφτάσε τὸ μεσημέρι...

Ὁ καιρὸς ἡσύχασε. Τὸ δένδροφυτευμένο περιβάλλον καὶ ἡ ἐρημικὴ ἐκκλησοῦλα μᾶς ἀνοίξαν τὴ διάθεσι νὰ ξεχάσουμε στοὺς ἱερούς ὕμνους, ὥσπου οἱ πιὸ τολμηροὶ καὶ ὑπεύθυνοι γιὰ τὸ φαγητὸ ἔστρωσαν πρόχειρα τὸ λιτὸ γεῦμα καὶ καθήσαμε ὅλοι σταυροπόδι. Μιὰ ζωντανὴ εἰκόνα τῆς ζωῆς τῶν πρώτων χριστιανῶν. Ὁ ἐλπιδοφόρος ἥλιος ἐπρόβαλε ἀργὰ, διέλυσε τὰ σύννεφα, καλωσύνεψε τὴ θάλασσα καὶ ἡ βενζί-

να μᾶς ἐκάλεσε πάλι νὰ συνεχίσουμε τὸ δρόμο μας.

Τὸ πλοιαράκι μᾶς ἔφερνε στὰ λευκὰ φτερά του σὰν φαντασμαγορικό ὄραμα.

Ἐκεῖ μαζεμένοι ὅλοι γύρω—γύρω εἴπαμε διάφορα πράγματα χρήσιμα καὶ κάποιος ἀπὸ τὴ συντροφιά μου ἔδωσε τὴν ἀφορμὴ νὰ διηγηθῶ τὴν ἱστορία τοῦ Ἰωάν.

Ἦταν μεταξύ μας κάποιος ἀπαισιόδοξος Ἰωάνης πού μὲ ὅλη τὴν ξαστεριά καὶ τὴν καλωσύνη τοῦ καιροῦ ἐκεῖνος ἔβλεπε μαυρίλα καὶ συμφορά.

Θὰ προτιμοῦσε εἶπε γιὰ τίς ἁμαρτίες μας νὰ καταποντισθοῦμε στὸ πέλαγος. Μὰ ὁ καλὸς Θεὸς δὲν τὸ ἐπέτρεψε, ὅπως δὲν θέλησε νὰ ὑπακούσῃ καὶ στὴ φωνὴ τοῦ προφήτου Ἰωάν γιὰ νὰ καταστρέψῃ τὴν πόλι Νινευί.

Μόνο ἡ μηχανὴ τῆς βενζίνης ἀκούονταν μέσα στὴ σιωπὴ καθὼς διέσχιζε γρήγορα τὸ πέλαγος καὶ μᾶς ὑπενθύμιζε πὼς δὲν θρικόμαστε στὴ Νινευί, ἀλλὰ πλησιάζαμε στὸ ὠμορφο ἀκρογιάλι τῆς λίμνης. Σὲ λίγο τὸ μοναστήρι κάτασπρο πρόβαλλε ἀνάμεσα στὰ πεῦκα.

Ἀράξαμε. Φορτωμένοι τὰ καλάθια καὶ τὰ ἀπαραίτητα τῆς ἐκδρομῆς, ἐπῆραμε τὸν παραλιακὸ δρόμο καὶ ἐστρίψαμε στὴν ἀνηφοριὰ πού ὀδηγεῖ στὸ μοναστήρι. Ὁ ἥλιος κόντευε νὰ βασιλέψῃ.

Οἱ καμπάνες τοῦ μοναστηριοῦ χτυποῦσαν γιὰ τὸν ἑσπερινὸ, λές κι' ἦταν ἓνας θεῖος χαιρετισμὸς πρὸς τοὺς ὁδοιπόρους, πού μὲ λαχτάρια καὶ μὲ ἱερούς στοχασμοὺς φτάναμε ἐκεῖνη τὴ στιγμή στὸν προορισμὸ μας.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλοπρεπέστερα καὶ πλουσιώτερα μοναστήρια τῆς Εὐβοίας, τὸ μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Νικολάου, μᾶς ἀνοίγει διάπλατα τίς πύλες του καὶ μᾶς δέχεται.

Οἱ μοναχοὶ εἶχαν ἀρχίσει τὸν ἑσπερινό. Τί κατὰνοξες!

Κάτω ἀπὸ τὸ θαμπὸ φῶς τῶν καντηλιῶν διακρίνονται οἱ βιβλικές φυσιογνωμίες τῶν μοναχῶν, πού ἄλλοι στέκονται ἀκίνητοι ὁραματισμένοι καὶ ὁ

ἡγούμενος μ' ἓναν ἄλλο μοναχὸ ψάλλουν τὸν ἑσπερινὸ τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου.

Πλησιάσαμε καὶ ἐλάβαμε μέρος. Ὑστερα ἀπὸ λίγο στὴν αὐλὴ τοῦ μοναστηριοῦ ἀσπαζόμεθα τὸ χέρι τοῦ ἡγουμένου καὶ τοῦ ἀνακοινώνουμε τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς μας. Ὁ ἡγούμενος, ἕνας καλόκαρδος καὶ σεβάσμιος γέρον, μᾶς παρεχώρησε εὐχαρίστως τὸ καλύτερο διαμέρισμα τοῦ μοναστηριοῦ μὲ ὠραία ἐπίπλωσι, τραπεζαρία καὶ δωμάτια ὕπνου.

Σουρούπωσε....

Τὰ πρῶτα ἄστρα μᾶς θρῆκαν εὐτυχισμένους στὴ μεγάλη τραπεζαρία. Εἶχε ἐτοιμαστῇ τὸ δείπνο μὲ τὰ τρόφιμα τῆς ἐκδρομῆς. Ἐνα ἀπὸ τὰ πρόσωπα κατὰ τὴν συνήθεια τῶν μοναχῶν ἀνέλαθε τὴν ὥρα τοῦ δείπνου νὰ διαβάσῃ μὲ κατάνυξι τὸ συναξάριο τοῦ Ἀγίου τῆς ἡμέρας. Ὅλοι τρώγαμε σιωπηλοί. Μᾶς φαινόταν σὰν νὰ μεταμορφωθήκαμε, σὰν νὰ φορέσαμε τὰ μαῦρα ράσα καὶ ὑποταγμένοι στὴν ὠραία αὐταπάτη ἀφιερωθήκαμε σὲ στοχασμοὺς γιὰ τὴν ὁμορφιά τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Ὅταν τὸ δείπνο ἐτελείωσε, κατεβήκαμε κάτω στὴν ἐκκλησίᾳ καὶ λάβαμε μέρος στὸ ἀπόδειπνο πού διαβάστηκε κάτω ἀπ' τὸ μισοσβησμένο φῶς τῶν καντηλιῶν. Ἐνας ἀπὸ τοὺς φίλους μας ἐδιάβαζε μὲ κατάνυξι τὴν εὐχὴ. «Καὶ δὸς ὁμῖν, δέσποτα, πρὸς ὕπνον ἀπιοῦσιν ἀνάπαισιν σώματος καὶ ψυχῆς κλπ.»

Μεσάνυχτα... Παραδοθήκαμε στὴ διάθεσι τοῦ Μορφέως. Ἡ γαλήνη τοῦ μοναστηριοῦ ἔκαμε τὸν ὕπνο τῶν κουρασμένων γλυκύτερο, ὥσπου στὸ γλυκοχάρισμα τὸ μικρὸ καμπανάκι μᾶς διέκοψε τὴ γαλήνη προσκαλῶντας μας νὰ παρευρεθοῦμε στὸν ὄρθρο.

Ἦταν ἡ ἐορτὴ τῆς μεταστάσεως τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου. Ἐλάβαν ἀφορμὴ ἀπὸ τὸ κήρυγμα τῆς ἀγάπης καὶ ἀνάμεσα στοὺς φίλους τῆς ἐρημικῆς ζωῆς ὠμίλησα γιὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς χριστιανικῆς ἐνότητος. Μετὰ τὴν λειτουργία, ἀφοῦ πήραμε τὸ πρωῒνὸ ρόφημα, ἐπροτιμήσαμε νὰ ἐπισκεφθοῦμε τὸν κήπο τοῦ μοναστηριοῦ.

Εὐρήκαμε ἐκεῖ ἀφιερωμένους στὴν καλλιέργεια τὸν ζηλωτὴ φίλο μοναχὸ Πατέρα Γρηγόριο Φῶτη, πού ἐκεῖνη τὴ στιγμή περιποιόταν τὰ λαχανικά του. Τὸν τριγυρίσαμε κι' ἐκεῖνος μᾶς ἔψαλε μὲ φωνὴ γλυκεῖα καὶ μελωδικὴ ἓνα τροπάριο τῆς Παναγίας.

Ὁλόκληρη τὴν ὑπόλοιπη ἡμέρα τῆς Τρίτης τὴν περάσαμε κάτω ἀπὸ τὸν ἡσυχίο τῶν μεγάλων πεύκων τοῦ μοναστηριοῦ. Ἦταν τόσο τὸ φυσικὸ κάλλος πού μᾶς θάμπωσε τὸ βλέμμα καὶ τὸ νοῦ. Γύρω—γύρω πεῦκα ὀλοπράσινα. Κάτω ἢ γαλανὴ θάλασσα καὶ ἀπάνω τὸ θουνοῦ μᾶς ἔκαμαν νὰ πιστεύουμε πὼς θρικόμαστε σ' ἓνα κομμάτι τοῦ Παραδείσου. Οἱ πευκοφύτευτες πλαγιές, οἱ ὀλοπράσινες μὲ τὰ πρῶτα κίτρινα φθινοπωρινὰ φύλλα μᾶς ἐγοήτευσαν μὲ τὴν ὑπέροχη ἀρμονία τους.

Ὁ ἥλιος ὀλοκόκκινος μακρὰ στὸ πέλαγος μᾶς ἀποχαιρέτησε μὲ τίς τελευταίες ἀκτίνες του. Ὁ Μέγας Κανδηλανάφτης τοῦ Σύμπαντος ἀναψε τὰ Ἀγιόκάντηλα τῶν ἁστρῶν.

Ἡ νύχτα μὲ τὸ γλυκὸ φεγγάρι μᾶς θρῆκε μέσα στὸ δάσος ὅπου ἀντηχοῦσαν ἀκόμα οἱ ἱεροὶ ὕμνοι. Ἐκεῖ ἦλθε ἡ ὥρα τῆς νυκτερινῆς προσευχῆς. Τραβηχτήκαμε θαθεῖα στὸ δάσος κι' ἀνάμεσα ἀπὸ γιγαντόκορμα πεῦκα ἐγονατίσαμε καὶ μὲ χαμηλὴ κατανυκτικὴ φωνὴ ἀρχίσαμε ἡ ἑσπερινὴ προσευχὴ μὲ τὸ ἀπόδειπνο.

Μᾶς φάνηκε πὼς εἶχαν μεταμορφωθῇ τὰ γύρω μας ὅλα. Τὰ γιγάντια πεῦκα ἔμοιαζαν μὲ πανύψηλους καλογήρους πού ἄπλωναν ἀντὶ γιὰ χέρια τὰ κλαριά τους μέσα στὸ ναὸ τῆς δημιουργίας καὶ ἀφιερῶθηκαν σὲ ὀλόθερμη προσευχῇ, ἐνῶ ἀνέπνεαν θαθεῖα μὲ τὸ ἐλαφρὸ φύσημα τοῦ ἀνέμου. Πέρα μακρὰ ἀκούγονταν τὸ λυγμικὸ φλοίσβημα τῶν κυμάτων πού ἔμοιαζε σὰν στεναγμὸς ἀμαρτωλῶν δεομένων. Οἱ γρύλοι σὰν ἀντίλαλος ἐτόνισαν τὸ πιὸ ἀρμονικὸ «Κύριε· Ἐλέησον» μὲ τὴν ἱκετευτικὴ φωνὴ τους καὶ τὸ φεγγάρι σὰν ἀργυρὴ καντήλα ἔρριχνε τὸ χλωμὸ του φῶς πού μόλις διαπερνοῦσε τὸ πυκνὸ φύλλωμα καὶ ἔπεφτε στὴ γῆ. Ἡ ἀνάγκη τοῦ ὕ-

πνου μᾶς ὑποχρέωσε νὰ γυρίσουμε στὸ φιλόξενο μοναστήρι.

Καθισμένος παράμερα σ' ἓνα κιόσκι μᾶς ἐπερίμενε ὁ καλὸς ἡγούμενος. Ἐκεῖ θρῆκαμε τὴν εὐκαιρία νὰ καθήσουμε γύρω του κάτω στὸ ὀλοπράσινο χαλί τῆς γῆς κι' ἐκεῖνος σὰν ἀληθινὸς πατέρας γεμῆτος ἀπὸ στοργὴ καὶ ἱερότητα μᾶς μίλησε γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ μοναστηριοῦ, γιὰ τὰ θάσσανα καὶ τίς εὐθύνες πού τράβηξε γιὰ νὰ τὸ ἀναδιοργανώσῃ, μᾶς μίλησε ἀκόμα γιὰ τὰ ἀπαράμιλλα θέλγητρα πού ἔχει ἡ μοναχικὴ ζωὴ, μακρὰ ἐκεῖ πού ἡ βοή τοῦ κόσμου δὲ φτάνει νὰ ταράξῃ τὴ γαλήνη της.

Περασμένα μεσάνυχτα...

Γυρίσαμε καὶ πάλι στὸ φιλόξενο μοναστήρι νὰ ἐκπληρώσουμε τὴν ὑποχρέωσι πρὸς τὸν προσωρινὸ θάνατο πού κάθε ἄνθρωπος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τὸν περάσῃ μιὰ φορὰ στὸ εἰκοσιτετράωρο, νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του καὶ νὰ ἐπικοινωνήσῃ μὲ τὸ ὑπερπέραν.

Ξημέρωσε. Ἐκρίναμε σκόπιμο νὰ διαβάσουμε τὴν ὁρθρινὴ μας προσευχὴ πέρα στὸ δάσος. Ἀνεβήκαμε ἓνα ἀνηφορικὸ δρόμο καὶ ἐφθάσαμε ἀπάνω σὲ μιὰ βουνόκορφη κι' ἐκεῖ σ' ἓνα πελώριο κοτρῶνι σὰν ἀπὸ πανύψηλο ἄμβωνα καὶ σκοπιὰ ἀφήσαμε τὸ βλέμμα καὶ τὸ νοῦ στὴ γύρω δημιουργία, στοὺς κάμπους, στὴ θάλασσα, στὰ βουνά, στὰ δέντρα. Πόσα διδάγματα δὲν εἶχαμε ν' ἀντλήσουμε; Ἡ θάλασσα μὲ τὸν ρυθμὸ τῶν κυμάτων μᾶς ἐδίδασκε τὴν τάξι καὶ τὴν ἀρμονία. Τὰ φθινοπωρινὰ κυκλάμινα τὴ σύνεσι καὶ τὴν ταπεινῶσι, τὰ γιγάντια δέντρα τὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὴν ἐργατικότητα. Οἱ βράχοι τὴν ἀκατάβλητη δύναμι στὶς ἐναντιότητες καὶ ἡ δημιουργία ὅλη μᾶς ἐφάνηκε σὰν νὰ ἐψιθύριζε τὸ ἀπαράμιλλο ἀπόφθεγμα τοῦ ψαλμωδοῦ. «Ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε πάντα ἐν Σοφίᾳ ἐποίησας!...».

Ἐνας καλὸς ἀναγνώστης ἐδιάβαζε τὸν προοιμιακὸ ψαλμὸ «Εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον» καὶ μετὰ τὸ τέλος ἀντήχησε γύρω τὸ τροπάριο «Ἐν πέτρᾳ μὲ τῆς Πίστεως στερεώσας ἐπλάτυνας τὸ στόμα μου ἐπ' ἔχθρους μου, εὐφράνθη γὰρ τὸ πνεῦμα μου ἐν τῷ ψάλλῃ» (Συνέχεια στὴ σελίδα 1701)

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυσάνθου ὑπὲρ τῶν μαθητικῶν συσσιτίων

Ἡ Α. Μ. ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἐν τῇ ιδιότητι αὐτοῦ ὡς Προέδρου τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Μαθητικῶν Συσσιτίων, ἀπηύθυνε ἀπὸ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ Ἀθηνῶν πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ Ἕλληνας τὴν ἀκόλουθον ἔκκλησιν:

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα ἀρχίζει ἡ λειτουργία τῶν Μαθητικῶν Συσσιτίων, τὰ ὁποῖα θέτει εἰς συστηματικὴν ἐνέργειαν ἡ πρωτοβουλία καὶ πατρικὴ στοργὴ τοῦ Ἐξοχωτάτου Προέδρου τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως κ. Ἰωάννου Μεταξά.

Σκοπὸς τῶν συσσιτίων εἶναι ἡ ἐπαρκὴς διατροφή τῶν μαθητῶν τῶν Δημοτικῶν Σχολείων, ὧν οἱ πλείστοι, δι' ἔλλειψιν ἐπαρκῶν οἰκονομικῶν πόρων, σιτίζονται ἀνεπαρκῶς καὶ κακῶς. Οὐδὲν δὲ διαφεύγει ὅτι ὁ ὑποσιτισμὸς, ἰδίᾳ κατὰ τὰ ἔτη τῆς σωματικῆς ἀναπτύξεως, ἀγεί εἰς τὴν ἀδενίτιδα, τὴν φυματίωσιν καὶ τὸν ἐκφυλισμὸν. Καὶ οὕτω ἡ νέα γενεά, ἣτις χάριν τῆς υγείας τοῦ ὅλου ἔθνους ὀφείλει νὰ εἶναι σωματικῶς καὶ πνευματικῶς ρωμαλέα, κινδυνεύει νὰ γίνῃ ἀσθενικὴ καὶ ἀνίκανος πρὸς καθὲ δημιουργίαν.

Ἀλλὰ τὰ οἰκονομικὰ μέσα, τὰ ὁποῖα διαθέτει τὸ Κράτος πρὸς λειτουργίαν τῶν Συσσιτίων, εἶναι σχετικῶς μικρά. Τὴν Πολιτείαν κατὰ τοὺς κρίσιμους τοῦτους καίρους περισπᾷ ἰδίᾳ ἡ ἀσφάλεια καὶ ἄμυνα τοῦ Κράτους καὶ εἰς αὐτὴν καταναλίσκει τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ Κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ.

Ἡ συντήρησις τῶν Συσσιτίων εἶναι καὶ ὀφείλει νὰ εἶναι ἔργον κυρίως τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας καὶ τῆς ἐνεργοῦ ἀγάπης τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων.

Ἡ Ἐκκλησία, συμφώνως πρὸς τὰ θεῖα διδάγματα τοῦ θεμελιωτοῦ αὐτῆς, Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀγίων Αὐτοῦ μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων, θεωρεῖ τὴν ὅλην κοινωνίαν συνηρμογμένην εἰς ἓν σῶμα, σῶμα ὕλικόν καὶ σῶμα πνευματικόν, μέλη δὲ τοῦ σώματος τούτου εἶναι ὅλοι οἱ χριστιανοί. Καὶ ὅπως τὸ σῶμα δὲν ἡμπορεῖ νὰ εὐρωστῇ

καὶ νὰ υγιαίνῃ, ὅταν πάσχη ἓν μέλος, οὕτω καὶ τὸ σῶμα τῆς κοινωνίας δὲν ἡμπορεῖ νὰ υγιαίνῃ, ὅταν πλείστα μέλη αὐτῆς εἶναι καχεκτικά καὶ, συνεπεία τοῦ ὑποσιτισμοῦ καὶ τῆς καχεξίας, πνευματικῶς καὶ ψυχικῶς ἀνάπηρα. «Νοῦς καὶ ψυχὴ υγιὴς ἐν σώματι υγιεῖ», εἶναι αἰώνιος ἀλήθεια. Ἐπομένως αὐτὴ ἡ υγεία τῆς κοινωνίας ἀπαιτεῖ, ἵνα ὅλα τὰ μέλη αὐτῆς υγιαίνωσι καὶ εὐεκτῶσι· καὶ διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο, πρέπει ὅλα τὰ μέλη νὰ τρέφονται καλῶς.

Διὰ τοῦτο κάμνομεν ἔκκλησιν εἰς ὅλους τοὺς ἀπανταχοῦ Ἕλληνας καὶ παρκαλοῦμεν, ἵνα ἕκαστος ἐν τῷ συμφέροντι τῆς Κοινωνίας, ὅπερ εἶναι καὶ ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον καὶ συμφέρον τῆς οἰκογενείας του, προσέλθῃ γενναῖος ἁρωγὸς εἰς συντήρησιν τῶν Μαθητικῶν Συσσιτίων.

Δὲν εἶναι δίκαιον, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, τὰ μὲν τέκνα τῶν εὐπορούντων νὰ χορταίνωνται καὶ νὰ ζῶσιν εἰς καθὲ χλιδὴν καὶ πολυτέλειαν, τὰ δὲ τέκνα τῶν ἀπόρων νὰ πεινῶσι καὶ νὰ ὑποσιτίζονται καὶ νὰ φθίνουν.

Διανύομεν μίαν περίοδον, κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχουν—καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ὑπάρχουν—κοινωνικαὶ τάξεις στερούμεναι καὶ ὑποφέρουσαι, διότι ὅλοι αἱ κοινωνικαὶ τάξεις εἶναι ἰσόνομοι καὶ ἰσοδίκαιοι, κάποιος δὲ μέτρον παιδεύσεως καὶ μορφώσεως ἔχει γίνεαι κοινὸν κτῆμα εἰς ὅλους, ὅπερ ἀναντιρρήτως εἶναι μία τεραστία πρόοδος. Καὶ ἡ ἰσότης αὐτῆ τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων καὶ ἡ ἐξάπλωσις τῆς παιδείας εἰς ὅλας τὰς τάξεις ὁλονέν αὐξάνει. Ἀλλ' ἂφ' ἐτέρου χωρίζει τὰς τάξεις ταύτας ἡ διαφορά τῆς περιουσίας, διακρίνουσα αὐτὰς εἰς πλουσίας καὶ εὐπόρους καὶ εἰς πτωχὰς καὶ ἀπόρους, ὁδυνηρὰ δὲ καὶ ἀφόρητος εἶναι ἡ κατάστασις, καθ' ἣν ὁλόκληροι τάξεις τοῦ λαοῦ, αἱ ὁποῖαι ζῶντες ἔχουν τὴν συναίσθησιν τῶν ἀγαθῶν τῆς παιδείας καὶ τῶν εὐλογιῶν τοῦ πολιτισμοῦ, βλέπουν τὰ τέκνα αὐ-

τῶν, δι' ἔλλειψιν πόρων, νὰ στερῶνται τῶν ἀγαθῶν τούτων ἢ μὲ κόπον νὰ προσπαθοῦν νὰ γεύωνται αὐτῶν, ἐνῶ συγχρόνως παλαίουν πρὸς μυρίας οἰκονομικὰς δυσχερείας καὶ ὑποσιτίζονται, καὶ κατανοῦν ἀληθινὰ συντρίμματα υγείας, καχεκτικά, φυματικά, ἀχρηστὰ καὶ δὴ καὶ ἐπιβλαβὴ διὰ τὴν ἀρρωστίαν τῶν μέλη τῆς κοινωνίας, ἐνῶ, καλῶς σιτιζόμενα, θὰ ἐγίνοντο πολλὰ ἐξ αὐτῶν μὲ τὴν διακρίνουσαν αὐτὰ ἰδιοφυῖαν χρηστὰ καὶ χρησιμώτατα μέλη τῆς κοινωνίας, στύλοι δὲ καὶ στηρίγματα τοῦ ἔθνους μας καὶ τῆς Πατρίδος.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, Ὅστις διὰ τὴν ἀγάπην τῶν πολλῶν ἐθουσιάσθη, ἐν ὀνόματι τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Πατρίδος καὶ πρὸς τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον τῆς κοινωνίας καὶ ἡμῶν αὐτῶν, παρκαλοῦμεν, χριστιανοί μου ἀγαπητοί, ἵνα διὰ τῶν γενναίων εἰσφορῶν σας ἐξασφαλίστε τὴν λειτουργίαν τῶν ἀπανταχοῦ τοῦ Κράτους Μαθητικῶν Συσσιτίων.

Περισσότερον ἀπὸ τὴν τυπικὴν φοίτησιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀπὸ τὴν ψυχρὰν καὶ ἀνούσιον προσευχὴν σας καὶ μεγαλύτερον, εἶναι ἐδῶ εἰς τὰ μαθητικὰ συσσίτια καὶ τὴν συντήρησιν αὐτῶν καὶ ὅτι «ἔλεον θέλω καὶ οὐ θυσίαν» καὶ ὅτι κατὰ τὸν Ἀπόστολον Ἰάκωβον «θρησκεία καθαρά καὶ ἀμίαντος παρὰ

τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ αὕτη ἐστίν. ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς καὶ χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν»· «ἐπισκέπτεσθαι» δὲ σημαίνει νὰ περιποιήσθε καὶ νὰ περιθάλπτετε καὶ νὰ παρηγορήτε ἐμπράκτως ὀρφανούς καὶ πτωχοὺς μαθητάς καὶ χήρας.

Ἀς κάμωμεν ὅλοι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἔκαμεν ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία τῆς Ἱερουσαλήμ, ὅπου «τοῦ πλήθους τῶν πιστευόντων ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ ἦτο μία» καὶ κανεὶς κανέν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων του δὲν ἐνόμιζεν ὡς ἴδιον, ἀλλ' ἦσαν εἰς αὐτοὺς ὅλα κοινὰ, καὶ ὥς ἐφαρμόζομεν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἰς χρόνους οἰκονομικῆς κρίσεως καὶ δυστυχίας ἐφήρμοζεν ἕκαστος ἡ Ἐκκλησία, τὴν κοινοχρησίαν τῆς ἰδίας ἐνὸς ἑκάστου περιουσίας.

Χριστιανοί μου ἀγαπητοί, Βοηθήσατε τὰ Μαθητικὰ Συσσίτια· χαρίσατε μέρος τῆς χαρᾶς τῶν παιδιῶν σας εἰς τὰ παιδιὰ τοῦ λαοῦ· συντελέσατε μὲ τὰς γενναίας σας συνδρομὰς νὰ γίνουν τὰ Μαθητικὰ Συσσίτια σὰν ἓνα πατρικὸ σπίτι, ὅπου ὅλοι οἱ μαθηταὶ νὰ διάκεινται ὡς παιδιὰ ὁμότιμα.

Βοηθήσατε τὰ Μαθητικὰ Συσσίτια! Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης
+Ο ΑΘΗΝΩΝ ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ
Πρόεδρος τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς
τῶν Μαθητικῶν Συσσιτίων

Στὸ θάνατο τῆς ἀδελφῆς μου

Κοντεύει τὸ θράδυ
κι' ἀργοδιαβαίνει
θολὸ τὸ σκοτάδι
σκεπάζει τὴ γῆ.

Ξαυθοῦλα κοιμάται
σιγανασαίνει
ἢ μάννα φοβάται
καὶ κλαίει μὲ λυγμό.

«Ξαυθοῦλα γιὰ ξύπνια
κοντεύει ἢ αὐγούλα
θὰ πάμε γιὰ κρίνα
Ξαυθοῦλα, Ξαυθή».

Σ' ὀνείρου παλάτια
κοιμάται κοιμάται
τὰ χεῖλη τὰ μάτια
πῶς μένουν κλειστά ;

Ἀνθένιο στεφάνι
φορεῖ στὸ κεφάλι
μὴν ἔχη πεθάνει
γιατὶ δὲν μιλεῖ;

Τὴν πῆραν καὶ πάνε
καὶ κόσμος πολὺς
σιγά ἀκολουθᾷ
μισεύει ἢ Ξαυθή.

Ψηλὰ κυπαρίσσια
στοὺς τάφους φατάζουν
λουλούδια περισσὰ
καντήλια σταυροί...

Γιὰ ξύπνια, Ξαυθοῦλα,
νὰ πάμε γιὰ κρίνα
μὰς πῆρε ἡ αὐγούλα
Ξαυθοῦλα, Ξαυθή.
ΑΘ. ΤΣΙΚΡΙΚΑΣ



Ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης
κ. ΙΑΚΩΒΟΣ



Σπέτσοι - Λιγονέρι



ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»
Ἀπὸ μιᾶς ἐπίσκεψι τῶν ἀσθενῶν τῆς ἁνω πτέρυγος
«Ἁγίου Νικολάου».

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΙΚΡΟΥΣ ΜΑΣ ΦΙΛΟΥΣ

Ο παππούς λέει την ιστορία του

ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ

Παιδικό διήγημα



Το βράδυ μετά το φαγητό, ο παππούς είπε στα εγγονάκια του: «Σας ύποσχέθηκα, παιδιά μου, να σας πω την ιστορία της ζωής μου. Θα σας πω όλη μου τη ζωή από τότε που ήμουν παιδάκι.»

Τα παιδιά πλησίασαν κοντά στο παππού, τον κοίταξαν και περίμεναν ανυπόμονα. Ο Στέφος σκέπτεται: «Να ήταν τάχα άτακτος ο παππούλης μου όταν ήταν παιδάκι;»

—Ο πατέρας μου, ο καλός μου πατέρας, λέει ο παππούς με φωνή που τρέμει, ήταν κτίστης, τίμιος και άγιος, μά πολύ φτωχός. Εργαζότανε πολύ, για να θρέψη την οικογένειά του, δηλαδή τη μητέρα μου και τα τρία του παιδιά. Εγώ ήμουν ο πρώτος, ο Περικλής δεύτερος και η θεία σας ή Άγγελική τρίτη. Η ευτυχία έβασίλευε στο σπίτι μας. Με χαρά μας έβλεπαν οι γονείς μας να μεγαλώνουμε.

Μια μέρα ο πατέρας έγύρισε ξαφνικά στο σπίτι, σέ ώρα άσυνήθιστη. Ήταν χλωμός και έκρατουσε στο στόμα του ένα ματωμένο μαντήλι. Είχε πέσει από ψηλά εκεί που έχτιζε. Έμεινε στο κρεβάτι όλη την ημέρα. Ο γιατρός είπε ότι δεν είναι τίποτα και έκούνησε το κεφάλι του.

Οι μέρες περνούσαν και ο πατέρας έμενε στο κρεβάτι. Η μητέρα μου κρυφά έκλαιγε. Μια μέρα είδα τα μάτια της πολύ κόκκινα. Αυτό μ' έκανε να άγρυπνήσω όλη την νύκτα και είδα τότε κάτι που δεν ήξερα. Η μητέρα μου όλη την νύκτα έρραβε για να εξοικονομή χρήματα, να περιποιηθεί τον πατέρα και να τρέφει κι' εμάς τα παιδιά. Ιο πρωί έκάλεσα κρυφά τη μητέρα μου

και της είπα να μη δουλεύει τόσο πολύ, γιατί θα άρρωστήσει. Εκείνη μου είπε με δακρυσμένα μάτια:

—Παιδί μου, η δυστυχία έπλάκωσε το σπίτι μας. Ο πατέρας σου δεν μπορεί πια να εργάζεται. Δεν έχομε πια ούτε δραχμή. Εγώ όσο και αν εργάζομαι δεν μπορώ να τα καταφέρω.

—Θα εργασθώ κι' εγώ, μητέρα, είπα. Είμαι μεγάλος πια. Είμαι δέκα χρονών. Θα εργασθώ. Σκούπισε τα δάκρυά σου μητέρα. Θα σε βοηθήσω κι' εγώ. Δεν είναι δύσκολο πράγμα να εργασθώ, μητερούλα μου.

—Παιδί μου, ο Θεός θέλησε από ηλικία δέκα χρονών να εργασθής για να ζήσης. Πήγαινε με την ευχή μου. Θα πάρῃς μαζί σου και τον αδελφό σου. Θα πάτε εκεί που έκτιζε ο πατέρας σου. Ο εργολάβος είπε ότι θα σας δώση εργασία. Δεν έχω άλλο να σου παραγγείλω, παρά να έχῃς καλούς τρόπους με όλους. Να μην κάνῃς κακή συναναστροφή. Πάντα να είσαι μαζί με τον αδελφό σου. Να τον προσέχῃς, γιατί εσύ είσαι ο μεγαλύτερος. Αχ! παιδί μου, ο Θεός μαζί σας.

Το πρωί μας έδωσε χονδρά φορέματα, που είχε διορθώσει την νύκτα από τα παλιά φορέματα του πατέρα μας.

Εφύγαμε με τη χαρά ότι θα είμαστε ωφέλιμα στους γονείς μας. Εγώ μάλιστα ήμουν υπερήφανος ως μεγαλύτερος και γιατί η μητέρα με είχε κρίνει άξιο να τη βοηθήσω.

Όταν έπροχώρησα στο δρόμο, αίσθάνθηκα να πλακώνεται η καρδιά μου από τη λύπη. Όμως πάλι έσκέφθηκα πως έπρεπε να έχω θάρρος, γιατί εγώ

πια ήμουν το μόνο στήριγμα για τη φτωχή μου οικογένεια. Εκείνο που μ' έκανε να πικραίνωμαι πιο πολύ, ήταν η σκέψη πως δεν θα ξαναπήγαινα στο σχολείο. Εκεί που σκεπτόμουνα πως θα μείνω αγράμματος, τα μάτια μου γέμιζαν δάκρυα. Με παρηγόρησε λίγο η σκέψη πως θα μπορούσα ίσως να πηγαίνα στη νυκτερινή σχολή.

Όταν φθάσαμε, μας έδωσαν ένα πηλοφόρι. Το γέμιζα λάσπη και το πήγαινα ως τη σκάλα κι' εκεί το έπαιρνε άλλος εργάτης και το ανέβαζε στη σκαλωσιά. Πότε πέτρες, κουβαλούσα, τότε λάσπη, τότε άμμο. Ο καύμενος ο Περικλής ήταν μικρότερος και κουραζόταν πιο γρήγορα. Έτρεχα τότε και του έπαιρνα το φορτίο για να τον ξεκουράσω...

Ναι, παιδιά μου, εγώ που έχω σήμερα άμέτρητα πλούτη, εγώ που εξοδεύω τις λίρες όπως εξοδεύουν άλλοι τις δραχμές, εγώ άρχισα να δουλεύω σε ηλικία δέκα χρονών! Και τί δουλειά, Θεέ μου! Η πρώτη μου δουλειά, ήταν να κουβαλώ πέτρες και λάσπη.

Ποτέ όμως δεν θα ξεχάσω, όσα χρόνια κι' αν ζήσω, το πρώτο εκείνο βράδυ, που γυρίσαμε από την δουλειά μας. Στην πόρτα μας περίμενε η καλή μας μητέρα και μας έσφιξε στην αγκαλιά της. Έπειτα μας φώναξε ο πατέρας και πήγαμε κοντά του.

—Παιδιά μου, μας είπε, η μέρα αυτή είναι μεγάλη ημέρα για σας. Από σήμερα μαθαίνετε πως ο άνθρωπος μπορεί να ζῇ από την εργασία του. Είναι αλήθεια πως πολύ μικρά βρεθήκατε στην ανάγκη να εργασθῃτε, αλλά αυτό ίσως να είναι καλύτερο για σας. Από παιδί πρέπει να συνηθίση κανείς να εργάζεται. Έχετε την ευχή μου και ο Θεός να εύλογῇ πάντοτε τους κόπους σας.

Περάσανε δεκαπέντε μέρες από τότε που άρχισαμε την εργασία μας. Έκοπιάσαμε πολύ, είναι αλήθεια. Αλλά ποιος μπορεί να φαντασθῇ τη χαρά μας, όταν έφερνα στη μητέρα μου τα χρήματα που κερδίζαμε από τον ιδρώτά μας;

Υστερα από λίγες μέρες ο πατέρας μου πέθανε. Δεν μας άφηκε τίποτε, καμ-

μιά περιουσία για να ζήσωμε. Μόνον το καλό του όνομα.

Η σημερινή μου ευτυχία, δεν έσβησε από την καρδιά μου τα δυστυχήματα της παιδικής μου ηλικίας.

Θέλετε τώρα να σας πω και πως έγινα πλούσιος; Εγώ και ο αδελφός μου έπηγαίναμε στην νυκτερινή σχολή. Εκεί μια βραδυά ο δάσκαλος μας είπε την παροιμία «μάραθο και μάραθο γέμίζει ή γρηά τον κάλαθο». Και μου μπηκε ή ιδέα να γίνω κι' εγώ πλούσιος. Τί έκανα λοιπόν; Πολλές φορές έτρωγα το ψωμί μου ξερό. Αντί να αγοράσω φαγητό, έτρωγα ψωμί και τυρί και τα χρήματα εκείνα τα φύλαγα. Πότε μια δραχμή, πότε δυο, πότε ένα πενήνταράκι μόνο. Αμα έγιναν 25 δραχμές, κατέθεσα το μικρό μου κεφάλαιον στο ταμειυτήριο. Η άρχή έγινε. Από τότε θεωρούσα τον έαυτό μου μικρό κεφαλαιούχο. Συχνά πήγαινα στο ταμειυτήριο και μεγάλωνα κατά μια ή δυο δραχμές τη μικρή μου περιουσία. Όταν άργότερα έκέρδιζα περισσότερα από την εργασία μου, τότε κατέθετα τα μισά.

Απέφευγα τα περίσσια πράγματα και μόνο εκείνα που ήταν ανάγκη αγοράζα. Αν καμιά φορά μου έρχόταν ή επιθυμία να αγοράσω κανένα περιττό πράγμα, έτρεχα προς το ταμειυτήριο.

Έξυπνοῦσα πολύ πρωί και εργαζόμουνα όλη την ημέρα. Έσκεπτόμουνα ότι αν έχανα κάθε μέρα, μόνο μια ώρα, θα έχανα σ' ένα χρόνο μέσα τριάντα όλοκληρες μέρες. Γιατί λοιπόν να χάνω τόσοσόν πολύτιμον καιρόν;

Για να οικονομώ χρόνο είχα ώρισμένο τόπο για κάθε πράγμα και έβανα κάθε πράγμα στον τόπο του. Έτσι έσυνήθισα στην τάξη.

Παρατήρησα ακόμη ότι πολλές φορές έσχεδιάζα να κάμω μια εργασία, μα ύστερα την άφηνα μισοτελειωμένη. Αυτό έμοιαζε σάν να καλλιεργούσα το χωράφι, μα όμως δεν έσπερνα το σιτάρι. Η σάν να έσπερνα, μα δεν έθέριζα. Γι' αυτό έπροσπάθησα να έχω έπιμονή. Όταν άρχιζα μια δουλειά, την έτελειώνα με την έπιμονή.

Ακόμη είχα μεγάλη υπομονή. Δεν έχανα ποτέ το θάρρος μου. Είχα την έλ-

Ἡ ἐκκλησοῦλα τοῦ χωριοῦ μου

Στ' ἀξέχαστου χωριοῦ μου μιὰν ἀκροῦλα
—οὐράνιο ἕνα γαλάζιο μουσικὸ—
ἦτανε φτωχικὴ μιὰν ἐκκλησοῦλα
σὰν φωτεινὸ ἕνα ἀστέρι μαγικό.

Δὲν εἶχαμε τὸ τέμπλο χρυσωμένο,
κι' εἰκόνες μ' ἀκριβὸ ψηφιδωτό.
Μιά Παναγιά σὲ ξύλο μαυρισμένο
βλογοῦσε στοργικὰ κάθε πιστό.

Μανοῦλα σπλαχνικὴ καὶ λατρεμένη
παρηγορήτρα σ' ἀραχλούς καιροὺς
θαματοργή, πολύπαθη, θλιμμένη
μὲ θόλια τρυπημένη ἀπ' τοὺς ἐχθρούς.

Ξέχυλο ἦταν τοῦ πόνου τὸ ποτήρι
Ἀντάμα στὴ σκλαβιά μας τὴν πικρή.
Μοσχολισαντὸ στὸ θυμιατήρι
δὲν ἔλειψε ἡ καντήλα, τὸ κερί.

—Στὴ φτωχικὴ ἐκκλησοῦλα μὲ καμάρι
πηγαίναμε τὴν κάθε Κυριακή.
Κι' ἦταν ἡ πίστη πλούσια, πλούσια ἡ χάρη
ἀγγέλου φτερουγίζανε λευκοί.

Τριγύρω στῶν ἀγίων μας τὰ κεφάλια
στεφάνια ἀπὸ ταξίματα πιστῶν
κι' ἀπάνω ἀπ' τὰναμμένα μανουάλια
ἐσμίγαν οἱ ψυχὲς τῶν χωριανῶν.

Μιά λάμψη θεϊκὴ περιχυμένη
στοῦ καθενὸς ξεστράφτει τὴ ματιά.
Ἡ σκέψη καθαρὴ, κι' εὐωδιασμένη
ἀνοίγονταν—σὰν ρόδο— κι' ἡ καρδιά.

—Μέσ' τῆς ψυχῆς τὰ τρίασθαθα ἔχεις μείνει
ἀνέγγιχτη—ἐκκλησοῦλα—ἀπ' τὸν καιρό...
...Ἐκεῖ γυρίζω ἀπ' τῆς ζωῆς τὴ δίνη
τότε καὶ ψάχνω πάντα νὰ σὲ βρῶ.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΖΙΤΣΑΙΑ

~~~~~  
πίδα ὅτι ὁ Θεὸς καὶ ἡ εὐλογία τοῦ κα-  
λοῦ μου πατέρα θὰ μὲ βοηθοῦσαν καὶ ἐ-  
ξακολούθησα νὰ ἐργάζομαι μὲ θέλησι,  
μὲ ὑπομονὴ καὶ μὲ τιμιότητα.

Ἔτσι κατῶρθωσα νὰ ἐξασφαλίσω  
καλὴ ζωὴ στὴ μητέρα μου, νὰ βοηθήσω  
τὸν ἀδελφὸ μου καὶ νὰ παντρέψω τὴν  
ἀδελφή μου.

Ὅχι, λοιπὸν, ἡ λατρεία στὸ χρημα,  
καθὼς θὰ νομίζουν μερικοί, μ' ἔκανε  
πλούσιον, μὰ ἡ ἀγάπη στὴ δουλειά, ἡ  
οἰκονομία στὸ χρῆμα καὶ στὸ χρόνο, ἡ  
τάξη, ἡ θέλησι, ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ ἐλπί-  
δα.

Ἔτσι, μικρὲ μου Γιώργο, κατῶρθωσα  
νὰ γίνω πλούσιος.

Θέλετε τώρα, παιδιὰ μου, νὰ σὰς πῶ,  
γιατὶ κάνω τὸ καλὸ; Θέλετε νὰ σὰς πῶ,  
γιατὶ σκορπίζω τὰ χρήματά μου ὅπου ὑ-  
πάρχει φτώχεια καὶ δυστυχία;

—Ναί, παππούλη. Θέλομε νὰ μᾶς πῆς,  
γιατὶ ἔχεις τόσο φιλάνθρωπη καρδιά,  
λέει ὁ Στέφος.

—Θέλετε νὰ σὰς πῶ, γιατί κάνω τόσες  
καλωσύνες; τόσες ἐλεημοσύνες;

Ὅταν κανεὶς ἀπλώνει χέρι καὶ ψω-  
(μάκι σου ζητεῖ  
μὴ γυρνᾷς τὸ πρόσωπό σου, ἀλλὰ  
δός του κάτι τί.  
Αὐτὸ τὸ τραγουδάκι μοῦ εἶχε μάθει ἡ

μητέρα μου καὶ τραγουδοῦσα ἀπὸ τότε  
ποὺ ἤμουναι παιδάκι.

Κάθε ἄνθρωπος ἔχει ὑποχρέωση νὰ  
βοηθῇ τοὺς δυστυχισμένους. Ὑπάρχουν  
πολλοὶ δυστυχισμένοι στὸν κόσμον ποὺ  
ἔχουν ἀνάγκη νὰ τοὺς προστατεύσουν  
καὶ νὰ τοὺς ὑποστηρίξουν. Καὶ ὅχι μό-  
νον ἐγὼ τοὺς βοηθῶ, μὰ παρακινῶ καὶ  
ἄλλους νὰ κάμουν τὸ ἴδιο. Πολλὲς φο-  
ρὲς προσπαθῶ νὰ συγκινήσω τοὺς φι-  
λάργυρους πλουσίους γιὰ νὰ βοηθή-  
σουν ἐκείνους ποὺ ὑποφέρουν. Πολλὲς  
φορὲς τρέχω στοὺς δρόμους πρὸς χάριν  
τῶν φτωχῶν καὶ ζητῶ τὴ βοήθεια τῶν  
πλουσίων. Καμμιά μέρα δὲν ἀφήνω νὰ  
περάσῃ χωρὶς νὰ κάμω ἕνα καλὸ.

Καὶ ἀκόμη νὰ ξέρετε, παιδιὰ μου,  
πὼς παρετήρησα τὸ ἐξῆς: Ὅσο περισ-  
σότερο δίνω, τόσο περισσότερα μοῦ  
στελνὲι ὁ Θεός!

Μεγάλῃ καὶ γλυκειᾷ εὐχαρίστηση αἰ-  
σθάνομαι ὅταν συλλογίζομαι ὅτι λιγό-  
στευσα τὸν πόνον, τὰ θάσανα καὶ τὴ λύ-  
πη κάποιου δυστυχισμένου ἀνθρώπου.

Νὰ λοιπὸν, παιδιὰ μου, πὼς ἔζησα ἀ-  
πὸ τὴν παιδικὴ μου ἡλικία ὡς τώρα. Ἐ-  
χετε κι' ἐσεῖς θέληση καὶ ὑπομονὴ καὶ  
θὰ γίνετε ἀνθρώποι χρήσιμοι καὶ στὸν  
ἑαυτὸ σας καὶ στοὺς ἄλλους.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΛΙΝΑΡΔΑΚΗ

## ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ

### ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΑΝΑΠΤΥΣΣΕΤΑΙ

«Ἡ ψυχὴ εἶνε μία ἐστία, ποὺ  
πρέπει νὰ θερμαίνῃ κανεὶς, καὶ  
ὄχι ἕνα δοχεῖο, ποὺ πρέπει νὰ  
γεμίξῃ».

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ

Χειμωνιάτικη ἡλιόλουστη ἡμέρα. Χα-  
ρὰ Θεοῦ. Οἱ ἄνθρωποι θγαλμένοι στὸ  
ὑπαιθρο ξεαναγεννιοῦνται καὶ εὐχαρι-  
στημένοι ξεφωνίζουν μεγάλοι καὶ μι-  
κροί, καθὼς λέει ὁ ποιητής.

Στὴν ἄκρη ἑνὸς σοκακιοῦ, παράμε-  
ρα, ξετρυπωμένα ἀπὸ τὰ ὑπόγεια, παί-  
ζουν μερικὰ πτωχὰ παιδιὰ. Ξυπόλητα  
ἄλλα μὲ τρύπια παπούτσια, λερωμένα.  
Καὶ ὅμως παρουσιάζουν μιὰ εὐχάριστη  
εἰκόνα στὸ διαβάτη ποὺ κάθεταί στὸ ἀν-  
τικρυνὸ καφεενδάκι γιὰ νὰ λιασθῇ. Γε-  
μάτα φυσικὴ χάρι, ἀφέλεια καὶ ὁρσία  
τὰ μικρὰ αὐτὰ γοητεύουν, ὅπως ὅλα τὰ  
μικρὰ ζωντανά. Δὲν σ' ἀφήνουν νὰ στα-  
ματήσῃς στίς ἀτέλειες τῆς φορεσιᾶς  
τους, σὲ συναρπάζει ἡ χαρὰ, ποὺ λαμ-  
ποκοπᾷ στὰ πρόσωπά τους καὶ τὰ μά-  
τια τους τὰ γεμάτα ζωὴ. Βρίσκονται  
στὸ στοιχεῖο τους. Παίζουν. Σκυμμένα  
σκαλίζουν τὸ χαντάκι τοῦ δρόμου, ψά-  
χνουν στὸ ἄγνωστο ζητῶντας ν' ἀνακα-  
λύψουν κάτι, ποὺ θὰ προσθέσῃ εὐτυχία  
στὴν ἀνθρώπινὴ τους ψυχὴ, ἀπὸ τῶρα  
ἀκόρεστη. Καὶ τὸ παιγνίδι ἐξακολουθεῖ  
καὶ τὰ βρεσίσματα ἄλλοτε τὰ παίρνει ὁ  
μεγαλύτερος τῆς συντροφιάς, ἕνα χλω-  
μὸ ἀγόρι δέκα χρόνων, ποὺ γεννήθηκε  
γιὰ ὁδηγὸς τῆς μάζας, κι' ἄλλοτε τ' ἀ-  
φήνουν στὰ μικρὰ τοῦ ἑνὸς ἔτους, ποὺ  
καθισμένα ἐπάνω στὸ πεζοῦλι, παρακο-  
λουθοῦν μὲ θαυμασμό τὰ κατορθώματα  
τῶν μεγάλων. Κάπου —κάπου κλάμμα-  
ματα καὶ ξεφωνητὰ διακόπτουν τὸ γλέν-  
τι. Ἐνα μικρὸ ἔπεσε προσπαθώντας νὰ  
κάμῃ κάτι ἀνώτερο ἀπ' τὶς δυνάμεις  
του, παρέκει ξυλίζεται ἄλλος ἀπὸ τὸν  
ἀρχηγό, γιατί τὰ θέλει ὅλα δικά του,  
ἀρπάζοντας ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὴ μερίδα  
τους. Κι' οἱ ξυλιές παύουν ὅταν ἐπεμ-  
βαίνει μιὰ μικρὴ συντρόφισσα, ἀπειλῶν-  
τας πὼς θὰ φύγῃ, παίρνοντας καὶ τὴν

παρέα της, ἂν ἐξακολουθήσῃ ὁ καυ-  
γᾶς.

Σωστὴ ἀνθρώπινη κοινωνία! Ἐνωμέ-  
νοι στὸν κόπο, μαλώνουν στὴ μοιρασιά.  
Οἱ δυνατοὶ παίρνουν τὰ πολλὰ, οἱ μι-  
κροὶ ἀρκοῦνται στὰ λίγα. Τὸ ξυλοκό-  
πημα ἀνακατεμένο μὲ τὴ διασκέδασι  
καὶ ἡ γυναῖκα, ποὺ προτείνει συμφιλίω-  
σι, γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τὴν ἡσυχία της.

Ἐξαφνα ὁ γέροντας, ποὺ παρακολου-  
θοῦσε ἀπὸ μακριὰ τὴν παιδικὴ αὐτὴ  
κοινωνία, εἶδε τοὺς πολίτες τῆς νὰ ση-  
κώνουν τὸ κεφάλι, κυττάζοντας ζηλεμέ-  
να πέρα, μακριὰ, μ' ὄψι σκοτεινιασμέ-  
νη. Τί νάθλεπαν; Στὴ γωνιά τοῦ δρό-  
μου πρόβαλε ἕνα μικρὸ ἀσπροντυμένο.  
Ἀκολουθώντας σὰν σκιά τὴ γκουβερ-  
νάντα του, ποὺ τὸ κρατοῦσε ἀπὸ τὸ χέ-  
ρι, βάδιζε.

«Ἄ! γενιὰ ἀνθρώπων» μουρμούρισε  
ὁ διαβάτης, «πάντα ἡ ἴδια, ποθεῖ ὅτι  
λάμπει, μὴ κατορθώνοντας ποτὲ νὰ δῇ  
τὸ θάθος. Αὐτὰ τὰ ἐλεύθερα σπουργί-  
τια, τί ζήλεψαν ἀπὸ τὸ σκλαβωμένο αὐ-  
τὸ πουλί;»

Τὸ πλουσιόπαιδο πλησίαζε στὸ μετα-  
ξύ. Σταμάτησε γιὰ μιὰ στιγμή, παρα-  
τηρώντας περίεργα τὰ μαζεμένα ἐκεῖ-  
να παιδιὰ. Μὰ δὲν πρόφθασε νὰ κατα-  
λάβῃ τί κάνουν. Τὸ χέρι ποὺ τὸ κρατα-  
γε, τὸ τράβηξε, ἀναγκάζοντας αὐτὸ νὰ  
προχωρήσῃ παρὰ τὴ θέλησί του.

Τὰ φτωχόπαιδα ἐξακολούθησαν τὸ  
παιγνίδι τους. Τὸ πλουσιόπαιδο τὸν πε-  
ρίπατό του. Ἀσυνείδητα ἀκόμη ὄντα.  
Χωρὶς νὰ νοιώθουν τὴν εὐτυχία τους,  
ζοῦσαν ἐκεῖνα ἐλεύθερα, κι' αὐτὸ ὑπό-  
μενε χωρὶς ἀντίστασι τὴ χρυσωμένη του  
σκλαβιά.

Ἀφηρημένος ἔγειρε ὁ γέροντας τὸ  
κεφάλι, γιατί ἔβλεπε νὰ περνᾷ ἐμπρός  
του ἡ ζωὴ αὐτῶν τῶν παιδιῶν, ποὺ με-  
γάλωναν, ἀκολουθώντας τὸ χρόνο. Ἦλ-  
θε ἡ ἐποχὴ καὶ ὅλα πῆγαν στὸ σχολεῖο.  
Μὰ τὰ πτωχὰ μείναν μονάχα τόσο, ὅσο  
χρειάσθηκε γιὰ ν' ἀποκτήσουν μερικὲς  
γνώσεις, ἀπαραίτητες γιὰ τὴ ζωὴ, κι' ὅ-







## ΥΓΙΕΙΝΗ

## ΦΡΟΥΤΑ

ANNAΣ ΚΑΤΣΙΓΡΑ, ιατροῦ

Είναι ἡ ἀρχαιότερα τροφή ἐπομένως ἡ πλέον εὐπεπτος, ἡ πλέον ἀφομοιώσιμος καὶ ἡ πλέον ὑγιεινὴ τροφή. Πρὸς αὐτὴν ὁ ἄνθρωπος ἔχει προσαρμοσθῇ τελείως. Ἡ μόνη μονότονος δίαιτα, τὴν ὁποίαν μπορεῖ ν' ἀκολουθῇ ἐπὶ πλέον ὁ ἄνθρωπος χωρὶς ἐνοχλήσεις εἶναι ἡ φρουτοφαγία. Διότι, ἂν δὲν ὑπάρχει ἕνας καρπὸς, ποὺ ἐπαρκεῖ αὐτὸς καὶ μόνος εἰς ὅλας τὰς τροφικὰς τοῦ ἀνθρώπου ἀνάγκας, ἡ ποικιλία ὅμως τῶν καρπῶν ἐπιτυγχάνει αὐτό.

Πλούσια εἰς ἄμυλον, ἀπείρως εὐπεπτότερον ἀπὸ τὸ ἄμυλον τῶν μακαρονιδῶν, στὸ κάστανον, τοὺς ξηροὺς καρποὺς (καρύδια, ἀμύγδαλα, φουντούκια), στὰ μῆλα, στ' ἀχλάδι ἀκλπ.

Πλούσια σὲ σάκχαρον στὰ περισσότερα, ὅταν εἶναι ὠριμα, ἰδίως στὰ σταφύλια, τὰ σύκα, τὴν σταφίδα.

Τὴν σταφίδα, τὸ πολὺτιμον αὐτὸ τρόφιμο, φαίνεται, πὼς ἔπρεπε νὰ μᾶς τὴν φέρνουν πακεταρισμένην ἀπ' ἔξω με κανένα ξενικὸ ὄνομα γιὰ νὰ τὴν ἀγοράζουμε καὶ τότε δὲν θὰ ἔλειπε ἀπὸ κανένα ἑλληνικὸ σπῆτι. Περισσότεραν χρῆσιν σήμερον κάμνουν οἱ ξένοι ἀπὸ ἡμᾶς.

Πλουσιώτατα εἰς λιπαρὰς οὐσίας, ἰδίως οἱ ξηροὶ καρποὶ, καὶ ὑπὸ τὴν πλέον εὐπεπτον, τὴν πλέον ἀφομοιώσιμον μορφήν. Οἱ ξηροὶ καρποὶ εἶνε πλουσιώτατοι καὶ εἰς λευκοματούχους οὐσίας. Λεύκωμα περισσότερον, ἢ ὀλιγώτερον, περιέχουν ὅλοι οἱ καρποὶ.

Τὰ φρούτα περιέχουν ἐν ἀφθονίᾳ τὰ διάφορα ἅλατα τὸσον τὰ ἀπαραίτητα στὸν σχηματισμὸν τῶν ἰσθμῶν ὅσον καὶ ἐκεῖνα ποὺ χρειάζονται ὡς διεγερτικὰ, ὡς ἐμψυχωτὰ τῆς θρέψεως.

Περιέχουν, τέλος, ἀφθονίαν ἀπὸ τὰς ζωογόνους βιταμίνες. Εἶναι ἄλλωστε κατ' ἐξοχὴν ἡ τροφή, ποὺ τρώγεται ὡμὴ, ἐπομένως με αὐτὴν εἰσάγονται αἱ βιταμίνες εἰς τὸ ἀκέραιον, αἱ βιταμίνες ποὺ ἔχει ἐναποθηκεύσει ὁ ἥλιος στοὺς

πλουσίους αὐτῶν χυμούς. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐσπεριδοειδῆ, ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ θεβαιώσῃ πὼς οἱ χυμοὶ τῶν εἶνε αὐτὸ τοῦτο τὸ ἀθάνατο νερὸ τοῦ παραμυθιοῦ. Θυμηθῆτε πὼς, καθὼς εἴπαμε, φθάνει ἕνα κουταλάκι λεμόνι ἢ πορτοκάλι διὰ νὰ ἐπαναφέρῃ στὴ ζωὴ τὸ ἐτοιμοθάνατο ζῷον.

Δὲν ὑπάρχει καρπὸς βλαβερός ἂν τρώγεται εἰς ὅχι μεγάλας δόσεις. Τίποτε πάρα πολὺ ἀπὸ ἕνα καὶ τὸ αὐτὸ εἶδος.

Ὁ Ἕλλην κατ' ἀρχὴν δὲν τρώγει ἀρκετὰ φρούτα. Ὁ πλούσιος μπορεῖ νὰ ἔχη μετρημένα τὰ φρούτα καὶ τὰ διδῇ μετὰ τὸ σταγονόμετρο στὰ παιδιὰ του καὶ μάλιστα ὑπὸ τὴν χειροτέρα μορφή, κομπόστα.

Κάποτε θρέθηκα σὲ μιὰ οἰκογένειαν ποὺ εἶχε ἀφθονα τὰ μέσα, ἀλλὰ καὶ τὰ παιδιὰ—πρᾶγμα σπάνιον διότι οἱ πλούσιοι μᾶς ἔχουν δύο παιδιὰ. Μὲ ὅσην ἀπορίαν, τόσην καὶ χαρὰν εἶδα ἐπάνω στὸ μπουφέ φρουτιέρες διαφόρων σχημάτων καὶ χωρητικότητων με ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ φρούτα. Ἦτο φθινόπωρον. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ σταφύλια, ὑπῆρχαν μῆλα, ἀχλάδια, κυδώνια, ρόδια, κάστανά, καρύδια, ἀμύγδαλα, φουντούκια κλπ. Δὲν ἔλειπαν οὔτε τὰ σύκα οὔτε ἡ σταφίδα.

Τὰ πέντε παιδιὰ γερά, με στιβαρὰ ἄκρα καὶ κόκκινα μάγουλα. Παραξευνητά. Τόσα καὶ τέτοια παιδιὰ καὶ τόσα φρούτα σ' ἑλληνικὸ σπῆτι. Ἡ ἀπορία μου διελύθη, ὅταν πληροφορήθηκα, πὼς πρὸ ὀλίγου καιροῦ ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν, ὅπου εἶχαν γεννηθῇ καὶ μεγαλώσει τὰ παιδιὰ τῶν. Μόνον ἐκεῖ φαίνεται, ἢ μεσαία εὐπορος τάξις γνωρίζει τὴν ἀξίαν τῶν πολλῶν γερῶν παιδιῶν, καὶ τὸ μέρος, ποὺ λαμβάνουν τὰ φρούτα στὴν κατασκευὴ τῶν παιδιῶν αὐτῶν, ποὺ χαίρεται κανεὶς νὰ τὰ βλέπῃ.

Τοὺς πραγματικῶς πτωχοὺς ἄς τοὺς ἀφήσωμεν ἡσυχούς. Δι' αὐτοὺς δὲν εἶναι

αἱ συμβουλαὶ μου αὐταί. Σ' αὐτοὺς πρέπει νὰ δίδωνται μέσα, ποὺ βελτιώνουν τοὺς ὅρους τῆς ζωῆς τῶν καὶ ὅχι λόγια. Στοὺς γονεῖς ὅμως, ποὺ δὲν εἶναι πλούσιοι, ἀλλὰ ποὺ δὲν στεροῦνται, καὶ ποὺ συνηθίζουν νὰ λέγουν: «μὰ ξεύρετε, τὰ φρούτα εἶναι ἀκριβὰ», ἀπαντῶ:

«Ὅσα λεπτὰ ξοδεύετε ὅχι μόνον γιὰ τὰ ταντελάκια καὶ τὰ κορδελάκια καὶ τὰ μεταξωτὰ φορεματάκια τῶν παιδιῶν σας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς καρναμέλες καὶ τὶς σοκολάτες, ἂν τὰ μεταβάλατε σὲ φρούτα, θὰ παίρνατε περισσότερα ἀπ' ὅτι χρειάζονται. Ποιὰ ἀπ' ὅλες τὶς μητέρες δὲν ξοδεύει μιὰ καὶ δυὸ δραχμὲς τὴν ἡμέρα γιὰ καρναμέλες καὶ κουλουράκια; Καὶ ποῖος πατέρας δὲν γυρίζει τὸ θράδυ χωρὶς νὰ φέρῃ τὸ σχετικὸ σακκουλάκι με σοκολατάκια ἢ διάφορα

ἄλλα γλυκά; Τ' ἀγαποῦν, θὰ μοῦ πητε, τὰ παιδιὰ. Τ' ἀγαποῦν γιὰτὶ αὐτὰ εὐνόμισαν. Τὰ παιδιὰ ἔχουν ἀνάγκην ἀπὸ σάκχαρο καὶ αὐτὸ ἐπιθυμοῦν. Οὔτε συγκρίσις ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ μεταξύ τῶν δύο. Τὸ σάκχαρον ποὺ μᾶς παρέχουν τὰ φρούτα εἶναι ἀπείρως πλέον ἀφομοιώσιμον, ἐπομένως ὑγιεινότερον ἀπὸ τὸ σάκχαρον τῆς βιομηχανίας ποὺ περιέχεται στὶς καρναμέλες καὶ τὶς σοκολάτες. Ἀφῆνω κατὰ μέρος τὰ διάφορα χρώματα, ἀρώματα καὶ ἄλλες διαφορὲς οὐσίες ποὺ περιέχονται μέσα σ' αὐτές.

Ὅταν ἕνα παιδάκι φάγῃ ἀρκετὰ γλυκά, φρούτα, σύκα, χουρμάδες κλπ. εἶναι ἀδύνατον μετὰ νὰ θρῇ εὐχαρίστησι σὲ σοκολάτες καὶ καρναμέλες.

ANNA ΚΑΤΣΙΓΡΑ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 1689)

λιν οὐκ ἔστιν Ἅγιος ὡς ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔστι δίκαιος πλὴν σου Κύριε»...

Τὸ μεσημέρι καὶ πάλι ἀδελφωμένοι ἐκαθήσαμε στὸ ἴδιο τραπέζι καὶ ἐφάγαμε πάλι τὸ λιτὸ γεῦμα μας. Τὸ τραπέζι μᾶς εὐλόγησε καὶ ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηριοῦ. Ἀρκετὴ ὥρα ἐμείναμε ἐκεῖ καὶ ἀνταλλάξαμε συζητήσεις γιὰ τὴν πνευματικὴν ζωὴ, γιὰ τὰ καλὰ τοῦ μοναχικοῦ βίου, γιὰ τὴν ἀπογύμνωσι τῶν μοναστηριῶν καὶ γιὰ τὴν παρακμὴ τους.

Ὡς τόσο οἱ ὄρες περνοῦσαν καὶ ἔπρεπε νὰ ἐγκαταλείψωμε τὸ ἱερὸ ἐκεῖνο καταφύγιον ποὺ τρεῖς ἡμέρες μᾶς ἐδέχθη ἐνωμένους με τὸ δεσμὸ τῆς πνευματικῆς φιλίας καὶ μᾶς ἔδωκε τὴν ἀφορμὴν με τὴν ἐργατικὴν ζωὴ τῶν μοναχῶν τοῦ νὰ ἐκτιμήσουμε βαθειὰ τὴν ἀξία αὐτοῦ τοῦ βίου ποὺ ἀσφαλῶς εἶναι προορισμένος γιὰ πολὺ λίγους. Γιὰ κείνους ποὺ ἔχουν προορισθῇ ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ ζήσουν αὐτὴ τὴν ὠραία ζωὴ καὶ νὰ μεταλαμπαδεύσουν τὸ πνευματικὸ φῶς ἀνάμεσα στοὺς χριστιανούς.

Στὶς 2 ἡ ὥρα μ.μ. τῆς Τετάρτης ἀσπασθῆκαμε τὸ χέρι τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν ἄλλων μοναχῶν. Ἐμπήκαμε γιὰ τελευταία φορὰ στὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου καὶ κατεβαίναμε ἀργὰ —

ἀργὰ πρὸς τὸ ἀκρογιάλι παίρνοντας μαζί μας κλωνάρια πεύκων, σύμβολα τῆς αἰωνίας ἐλπίδος μὰ πιὸ πολὺ κλείνοντας μέσα στὶς ψυχὲς μᾶς διδάγματα πολύτιμα ποὺ εὐτυχήσαμε νὰ μάθουμε ἐκεῖνο τὸ ἀληθινὸν διάστημα ἀπὸ τὴ φύση καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ μοναστηριοῦ.

Κάτω στὴν ἀμμουδιά τὸ ἴδιο πλοιαράκι με ἀνοιγμένα τὰ λευκὰ φτερά του μᾶς περίμενε νὰ μᾶς τραβήξῃ καὶ πάλι πρὸς τὸν κόσμον. Ἡ ἡμέρα ἦταν ὠραία. Οὔτε καταλάβαμε πὼς διεσχίσσαμε τὸ πέλαγος. Βυθισμένοι στὸ ὄραμα τῶν περασμένων ἡμερῶν ξεχαστήκαμε κυριολεκτικὰ μέσα ἐκεῖ κυβερνημένοι ἀπὸ τὸ ἀδυσώπητο τιμόνι ποὺ σκίζοντας γρήγορα τὰ νερά μᾶς ἄραξε καὶ πάλι στὴ στεριά.

Προτοῦ ἀποχωρισθῶμε, ἔδωσαμε ἀμοιβαίαν υπόσχεσι νὰ μὴ λησμονήσουμε ποτὲ πὼς ὑπάρχει πραγματικὰ κάποια ζωὴ «μακαρία» ποὺ θρίκεται κλεισμένη μέσα στὴ θαλπωρὴ τοῦ Εὐαγγελίου. Συνοδοιπόροι πρὸς αὐτὴ τὴ ζωὴ θὰ νοσταλγοῦμε κάποιο γαλήνιο λιμάνι ποὺ τραβώντας τὰ κουπιά τοῦ πλοιαρίου μᾶς θὰ φτάσουμε ἀργὰ ἢ γρήγορα καὶ θ' ἀράξουμε παντοτείνᾳ.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΖΑΧΑΡΗΣ





Συμπά



#### ΠΙΛΑΦΙ ΛΕΥΚΟ ΑΠΟ ΓΑΛΟΠΟΥΛΟ

Παίρνομε ένα γαλόπουλο, μισή οκά ρύζι για 8 άτομα, 50 δράμια βούτυρο φρέσκο, 2 κουταλιές σούπας αλευρι, 2 κρόκους αυγών, 1 κουτάλι σούπας αλάτι.

Βράζομε τὸ γαλόπουλο καὶ ὅταν θράσῃ, στραγγίζομε τὸ ζουμί του. Βάζομε τὸ ρύζι προηγουμένως σὲ νερό χλιαρό, τὸ ἀφίνομε δύο ὥρες, ὕστερα τὸ πλένομε γιὰ νὰ φύγῃ ὅλη ἡ κόλλα τοῦ ρυζιοῦ. Ἐπειτα ρίχνομε στὴν κατσαρόλα τὸ ζουμί κατ' ἀνάλογίαν 2 κουταλιές μεγάλες ζουμι σὲ μία κουταλιά ρύζι. Ὄταν πάρῃ θράσι τὸ ζουμί προσθέτομε τὸ βούτυρο, τὸ ρύζι καὶ τὸ βάζομε σὲ δυνατὴ φωτιά λίγα λεπτά. Ὑστερα ἂν ἔχωμε φούρνο, εἶναι καλύτερα νὰ τὸ βάλωμε στὸν φούρνο 12 λεπτά γιὰ νὰ ἀπορροφήσῃ τὰ ὑγρά. Κατόπιν κόβομε τὸ γαλόπουλο κανονικά, τὸ τοποθετοῦμε στὸ μέσον τῆς βουρδούρας. Ιεμίζομε τὴν φόρμα βουρδούρα μὲ ρύζι γιὰ νὰ περιμένῃ 5 λεπτά καὶ τὴν ἀναποδογυρίζομε στὴν πιατέλα καὶ ἐν τῷ μεταξύ τὸ γαλόπουλο καὶ περιχύνομε μὲ σάλτσα.

#### ΜΠΙΦΤΕΚΙΑ ΣΧΑΡΑΣ

Διαλέγομε κρέας ψαχνὸ τρυφερό, τὸ καθαρίζομε καλὰ ἀπὸ τὰ νεῦρα, τὰ λεπτοδέρματα καὶ τὸ πάχος. Τὸ κόβομε σὲ κρεατομηχανή ἢ τὸ κοπανίζομε ὅπως τὸν κιμῶ. Τὸ βάζομε μέσα σὲ μία λεκάνη καὶ ἀφοῦ τὸ ραντίσωμε λίγο μὲ νερό ἢ γάλα, τὸ ζυμώνομε νὰ γίνῃ μιά μάζα. Βρέχομε τὶς παλάμες μας καὶ πλάθομε τὰ μπιφτέκια σὲ μέγεθος πιατέλου καφέ, τὰ ἀλείφομε βούτυρο ἢ λάδι, προτιμοῦμε τὸ λάδι, γιατί δίνει ξεχωριστὴ γεῦσι στὸ ψητὸ τῆς σχάρας, ἀλείφομε καὶ τὴν σχάρα μὲ λάδι καὶ τὰ ψήνομε

σὲ μέτρια φωτιά. Τὰ ἀλατίζομε κατὰ τὸ ψήσιμο. Σερβίρομε μὲ πουρέδες, σαλάτα ὠμὴ ἢ θρασμένη κλπ

#### ΣΥΝΑΓΡΙΔΑ

Παίρνομε μιά συναγρίδα καὶ ἀφοῦ τὴν καθαρίσωμε καὶ τὴν πλύνωμε, τὴν βάζομε μὲ νερὸ ἄρκετὸ νὰ σιγοβράζῃ μισή ὥρα. ἂν τὸ ψάρι εἶναι μιάς οκάς. Ὄταν ἐτοιμασθῇ, τὸ βάζομε σὲ πιατέλα τοῦ ψαριοῦ. Στὰ πλάγια τοῦ κεφαλιοῦ βάζομε ἀπὸ 3 κογγύλια μικρὰ τῆς γαρίδας, στὰ πλάγια τοῦ σώματος πατάτες θραστὲς καὶ στὴν οὐρά του φουντες ἀπὸ μαϊντανό. Τὸ σερβίρομε μὲ ὅποια σάλτσα θέλομε.

#### ΚΥΔΩΝΟΠΑΣΤΟ

Παίρνομε κυδώνια, τὰ βράζομε καὶ περνοῦμε τὴν ψίχα πρῶτα ἀπὸ τὸ τρυπητὸ καὶ ἔπειτα τὴν βάζομε στὴ φωτιά μὲ ζάχαρι (μιάμιση οκά κυδώνι, μία οκά καὶ 50 δράμια ζάχαρι) νὰ ψηθῇ καὶ τὴν ἀνακατεύομε διαρκῶς γιὰ νὰ μὴ κολλήσῃ.

Χρειάζεται λίγος κόπος ὥσπου νὰ ἀπορροφηθῇ ὅλο τὸ ὑγρὸ καὶ νὰ ψηθῇ τόσο καλὰ, ὥστε νὰ σηκώνεται ὁλόκληρη ἢ μάζα ἀπὸ τὴν κατσαρόλα μὲ τὴν κουτάλα. Τὴν ἀπλώνομε σὲ καθαρὸ μάρμαρο, ποῦ τὸ ἔχομε ἀλείφει λάδι καὶ τὴν ἀφήνομε νὰ κρυώσῃ. Τὴν ἄλλη ἡμέρα κόβομε τὸ κυδωνόπαστο μπακλαβῶτὸ καὶ τὸ ἀφήνομε λίγες ἡμέρες στὸν ἀέρα νὰ στεγνώσῃ ἐντελῶς, γυρίζοντας ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ τὰ κομμάτια. Ὄταν ξεραθοῦν ἐντελῶς τὰ βάζομε μέσα σὲ κουτιά σὲ στρώσεις ποῦ ἀνάμεσά τους τοποθετοῦμε φύλλα δάφνης γιὰ νὰ μὴ κολλοῦν. Πρὶν ἀποσύρωμε τὴ ζύμη ἀπὸ τὴν φωτιά ρίχνομε λίγα ἀμύγδαλα ξεφλουδισμένα.



Εἰσὸν ἔξω  
κόσμο



#### ΣΤΡΑΤΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

Τὴν ἐποχὴ αὐτὴ ποῦ ὁ κόσμος ὁλόκληρος εὐρίσκεται εἰς ἀνώμαλον περιόδον, εἰς τὰς πολιτισμένας χώρας τῆς Ἀμερικῆς μιά ὑπέροχος ὁργάνωσις ἀκολουθεῖ τὴν τακτικὴ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἔχει ὡς μόνον προορισμὸ τῆς πῶς ὁλόκληρος ὁ κόσμος νὰ κατακτηθῇ ἀπὸ τὰ χριστιανικά ἰδεώδη καὶ τὸν ἀλτρουισμό. Ἡ ὁργάνωσις αὐτὴ εἶναι γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Στρατὸς σωτηρίας». Ἰδρύθη τῷ 1865 ἀπὸ τὸν στρατηγὸ Οὐίλλιαμ Μπούθ καὶ ἀριθμεῖ 322.000 μέλη, ἄνδρες καὶ γυναῖκες. Ἐχει πολλὰ καταστήματα καὶ «στρατῶνας» εἰς 97 διαφόρους χώρας. Τὰ μέλη τῆς ἐκστρατεῦν κατὰ τοῦ ἀθεϊσμοῦ, τῆς ἀνηθικότητος καὶ περισυλλέγουν ἀπὸ τοὺς δρόμους τοὺς δυστυχισμένους.

Ἴδου τί μᾶς πληροφθεῖ ἡγγλικὸν φύλλον σχετικῶς: «Μὲ πᾶσαν ἐπισημότητα τὰ 51 μέλη τοῦ ἀνωτάτου συμβουλίου τοῦ «Στρατοῦ τῆς σωτηρίας» συνήλθον διὰ νὰ προπαρασκευάσουν τὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου των ἀρχιστρατήγου. Μέχρι τοῦδε τὸ ἀξίωμα τοῦτο κατεῖχε ἡ κυρία Εὐαγγελινὴ Μπούθ, τὴν ὁποῖαν ὅμως ἤδη κατέλαβε τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν περίοδον 1929-1934, ποῦ ἀρχιστράτηγος τοῦ «Στρατοῦ τῆς Σωτηρίας» ἦτο ὁ Ἐδουάρδος Χίγκινς, πάντοτε τὴν θέσιν αὐτὴν κατεῖχε ἓνα μέλος τῆς οἰκογενείας Μπούθ.

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. συνδρομηταί, ὅσοι δὲν ἔστειλαν τὴν συνδρομὴν των, νὰ τὴν ἀποστείλουν, διότι ἔτσι διευκολύνουν τὸ ἔργον μας.



Ο Ζαχυδρόμοι

Χρηματικά ἐμβάσματα ἀπευθύνονται: Καν. Λίζαν Ζαχαρή. Κολωνοῦ 1, Ἀθήνας.

Ε. Κρητικὸν, Ἀργοστόλιον καὶ Κ. Μ. Χαλκίδην Νάουσας. Κατὰ κανόνα τὸ Γραφεῖον δὲν ἐκτελεῖ παραγγελίας ἐπὶ ἀντεκαταβολῇ, ἀλλὰ ἐπὶ προκαταβολῇ. Σ. Δ. Νεμέαν. Ὑπάρχει πληθώρα ζητούντων τέτοιου εἶδους ἐργασίας. Λυπούμεθα. Τηλ. Βολιώτην, Θεσσαλονικὴν. Ἐτακτοποιήθη. Κ. Γεωργιάδην, Θεσσαλονικὴν. Χαρ. Μανουσακην, Ἱεράπετραν, Ἱ. Μανιάτην Φλώριαν, Θεανῶ Ἀθανασίου Ἐπιτάλιον, Σ. Κ. Σκλαβενίτην Κέρκυραν, Χαρίκλειαν Δάνου Ἰωάννην, Ἀγάπην Ἰ. Παπαδάκη Ρέθυμνον, Ἐλένην Γερβαλάκη Πόμπαν, Βρ. Ἀλεξίου Ἀρταν, Φωτεινὴν Εὐθυμιάδου Ἰωάννην, Φαννὴν Σπηλιοπούλου Κυλλήνην Ἡλείας, Μαρίαν Β. Τάττου Ἀνδρον, Κ. Πωλογιῶργην Ναύπακτον, Σ. Σωτηρόπουλον Βαλκοβίαν Ἀκράτας, Κασσιανὴν Ζαφειρίου Ἡράκλειον Κρήτης, Ἱερολ. Χρυσ. Τσοκῶναν Λευκάδα, Πολυξένην Οἰκονομίδου Κάστρον Λήμνου, Μαρίαν Γράμμενσου Γομάτι Χαλκίδος, Κατίναν Μπισλίκου Νάουσας, Αἰδ. Ἀρσ. Μοῦτσον Κέρκυραν, Βασιλικὴν Λατσοῦνη Μετρίαν, Α. Κατσίγρη Λεωνίδιον, Αἰδ. Ἀθ. Παπαποστόλου Πετρώναν Ἀμφιλοχίας, Κ. Λυπηρίδην καὶ Ν. Δασκαλόπουλον Βέροιαν, Εὐγενίαν Θεοδωροῦλη Χίον, Αἰ. Κατερίνην Σπηλιοπούλου Γαστούνη, Εὐστάθιον Στουγιάννη καὶ Ν. Ἐδεσσαν, ἐλήφθησαν εὐχαριστοῦμε. Παραγγελία ἐξετελέσθησαν.





# Η βιβλιοθήκη μας

## ΒΙΒΛΙΑ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

«Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ» Σ. Παγανέλλη. Όλοκλη-  
ρος ή ιστορία του κορυφαίου Αποστόλου. Όλοζώντανη  
περιγραφή των μακρινών ταξιδιών του. Το ούρανο έργο  
του. Σειρά τρομακτικών κινδύνων. Γιγάντια πίστις, πύ-  
ρινος ζήλος για τη λατρεία του Χριστού. Το διακρίνει  
συναρπαστική ή τέχνη του λόγου. Δραχ. 100.

«ΟΤΑΝ ΤΟ ΔΑΚΡΥ ΚΥΛΑΗ» Μαρίας Φωστήνης. Κα-  
λοτυπωμένο και σε διαλεχτό χαρτί παρουσιάζει ένα υ-  
πέροχο συγκρότημα με ωραίες χριστιανικές ιδέες σε διή-  
γημα, πεζό, ποίημα κλπ. Από την αρχή ως το τέλος  
το διαπνέει ιερός λυρισμός και αισθήματα θεία, που  
γεννούν τη συγκίνηση και συναρπάζουν. Δραχ. 25.

«ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΚΔΕ-  
ΚΤΑΙ ΠΕΡΙΚΟΠΑΙ» Θ. Καστανά. Με πατερικά έργα,  
σχόλια, σημειώσεις, εισαγωγή και βιογραφίας Πατέρων.  
Σελίδες περίπου 300. Χρήσιμο για κάθε ιεροκήρυκα και  
διανοούμενο και κόσμημα κάθε χριστιανικής βιβλιοθή-  
κης. Δραχ. 45.

«Ο ΑΓΙΟΣ ΜΥΡΩΝ» (βιογραφία) Έλευθερίας Λιναρ-  
δάκη. Δραχ. 10.

«ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘ' ΗΜΕΡΑΝ ΙΕΡΩΝ ΑΚΟΛΟΥ-  
ΘΙΩΝ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ» Έμμ. Φαρ-  
λέκα. (Όδηγός δια ιερείς και ιεροψάλτας). Δραχ. 30.

«ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑ ΡΗΜΑΤΑ» Μητροπολίτου Γυθείου,  
Οιτύλου, Κυθήρων Προκόπιου. Σελίδες παρηγορίας και  
φωτισμού. Δραχ. 10.

## ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

«ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΠΡΟΣΕΥΧΕΤΑΙ» Σ. Σπεράντζα και Ά-  
γλατας Μεταλλινού. Όλες οι προσευχές του αναλυτικού  
προγράμματος για παιδιά 6—12 χρόνων, γραμμένες από  
την Άγλ. Μεταλλινού και στίχοι παιδικοί στο δεύτερο  
μέρος Σ. Σπεράντζα, καθώς και διάφορα μουσικά κομ-  
μάτια. Δραχ. 13. Δεν πρέπει να λείψη από καμιά παι-  
δική βιβλιοθήκη. Πρέπει να γίνει ο αχώριστος σύντροφος  
κάθε παιδιού.

«Η ΜΑΡΙΑ» Ξραϊότατο συναρπαστικό διήγημα. Δρ. 20.

«Ο ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΕΝΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΔΙΗ-  
ΓΗΜΑΤΑ». Δραχ. 15.

«ΤΑ ΛΟΓΑΓΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ» Έλευθερίας Λιναρ-  
δάκη. Σειρά ωραίων παιδικών διηγημάτων. Δραχ. 15.

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΜΕΓΑΛΑ ΠΑΙΔΙΑ (δραβείον Ακαδη-  
μίας) Κλεαρέτης Δίπλα Μαλάμου. Έκδοσις Πυρσού δρ.  
70. Πρέπει να κοσμήσει κάθε παιδική βιβλιοθήκη.

Προϊστάμενος τυπογραφείου: Λ. ΓΚΙΡΑΣ, Κολοκυνθός 36

## ΔΙΑΦΟΡΑ

«ΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΖΩΗ» Άννας Κατσιγρα. Τόμ. 2 δραχ.  
30 έκαστος.

«Ο ΙΑΤΡΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ» Άννας Κατσιγρα.  
Δραχ. 20.

«ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑΣ ΜΕΤΑ  
ΠΟΛΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ» (απαραίτητον  
διά τους ζωγράφους και σχεδιαστές). Δ. Μ. Κράτη,  
καθηγ. τεχνικών μαθημάτων, δρχ. 20.

«ΦΥΣΙΚΗ ΥΓΙΕΙΝΗ» Ηλία Πέτρου (φυσιοθεραπευ-  
τού). Είναι το βιβλίο που σημείωσε κατάπληξη. Δρ. 60.

«Η ΑΝΑΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΘΥΓΑΤΕΡΩΝ ΜΑΣ» Άννας Γι-  
αννοπούλου, διευθυντριάς Άρσακείου Άθηνων. Δρχ. 10.

«ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟ ΠΑΙΔΙ» Ζωής Φράγκου. Δρχ. 40.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΚΓΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ τόμοι 2. Έργο χρη-  
σιμώτατο γιζ κάθε οικογένεια. Δεμένο δρχ. 250.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ Ο ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (βιογρα-  
φία) Σ. Δρακάκη. Δρχ. 10.

## ΜΟΥΣΙΚΗ

«ΓΥΜΝΟΙ ΚΑΙ ΩΔΑΙ» Ι. Σακελλαρίου. (Είς ευρωπαϊ-  
κήν παρασημαντικήν). Περιέχει όλα τα ιερά άσματα  
της Έκκλησίας, λειτουργικά, δοξολογίας, άπολυτίκια.  
Χρησιμώτατο για όσους γνωρίζουν την ευρωπαϊκή μου-  
σική με αυτό θα μάθουν εύκολα τας έκκλησιαστικας με-  
λωδίας. Δεμένο δρχ. 40.

«ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ» Ι. Σακελλαρίου δρ. 50 (βυζαν-  
τινή μουσική).

«ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΑΤΑΡΙΟΝ» Ι. Σακελλαρίου (βυζαντινή  
μουσική) δραχ. 60.

«ΕΙΡΜΟΛΟΓΙΟΝ» Ι. Σακελλαρίου δρχ. 25.

«ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ» Ι. Σακελλαρίου τεύχη 2 δρχ. 25 έκ-  
αστον.

«ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΤΡΙΩΔΙΟΝ» Έμμανουήλ Φαρλέκα. Έκ-  
δοσις καλλιτεχνική με πλήρη την εμφάνισιν των έκκλη-  
σιαστικών μελωδιών και το ρυθμικό χώρισμα. Δρχ. 150.

«Ο ΑΚΑΘΙΣΤΟΣ ΓΥΜΝΟΣ» Ε. Φαρλέκα, δρχ. 35.

«ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΑΡΙΟΝ» Ε. Φαρλέκα, δρχ. 150, νεω-  
τάτη έκδοσις.

«ΔΟΞΟΛΟΓΙΑΙ ΚΑΙ ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΣΜΟΙ» Ε. Φαρλέκα.  
Δραχ. 25.

ΤΟΜΟΙ «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ»

Κάθε οικογένεια πρέπει να αποκτήσει τους έκδοθέντας  
6 τόμους της «Οικογενειακής Ζωής».

Τιμώνται άδειοι δραχ. 50, δεμένοι δραχ. 80.

Κάθε παραγγελία δεν έκτελείται άνευ της καταβολής  
του άντιτίμου. Αί παραγγελίαί επιβαρύνονται με τα τα-  
χυδρομικά έξοδα άποστολής και συσκευασίας περίπου  
10% επί της αξίας της παραγγελίας.





# ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΙ ΠΛΟΥΣΙΩΤΑΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΕΙΩΝ

Με την επιθυμία να πλουτίσωμε τὰ χριστιανικά σπίτια με εἰκόνας θεησευ-  
τικῆς δημοσιεύομεν κατωτέρω πλουσιω-  
τάτην συλλογὴν μας εἰκόνων μικρῶν  
καὶ μεγάλων διαμέτρων πού μποροῦν νὰ  
χρησιμοποιηθοῦν ὡς πανώ, ὡς κάδρα  
καὶ τοιοῦτοτρόπως νὰ στολίζωμε συγ-  
χρόνως, ἀλλὰ καὶ νὰ διδάσκουν με δια-  
φόρους παραστάσεις των. Εἶναι ἔργα  
διακεκριμένων ζωγράφων καὶ ἀγιογρά-  
φων ἐκ τῶν κορυφαίων Ἑλλήνων καὶ  
ξένων, ποικίλα εἰς σχέδια ἑλληνοβυζαν-  
τινῆς τέχνης καὶ ξένης τεχνοτροπίας.

Αἱ χριστιανικαὶ εἰκόνας μας μποροῦν  
νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἀκόμη καὶ εἰς Κα-  
τηχητικά Σχολεῖα, Λύκεια, Γυμνάσια, Δη-  
μοτικά Σχολεῖα, Φιλανθρωπικά Ἰδρύμα-  
τα, αἰθούσας κηρυγμάτων, Νοσοκομεία,  
ἐργοστάσια, καταστήματα, γραφεῖα παν-  
τὸς εἶδους κλπ.

Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ δια-  
μέτρου 39×51 δρχ. 30, σὲ διάφορα  
σχέδια διαμέτρου 36×78 δρχ. 65.

ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΛΥΠΗΜΕΝΗ διαμέτρου  
25×38 δρχ. 25.

ΚΗΡΥΓΜΑ ΣΤ' ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑ ΤΗΣ  
ΓΑΛΙΛΑΙΑΣ διαμ. 36×78 δρχ. 65.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΥΛΟΓΕΙ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ  
διαμέτρου 39×51 δρχ. 50.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΡΟΥΩΝ ΤΗΝ ΘΥΡΑΝ  
διαμέτρου 54×73 δρχ. 65.

ΠΕΤΡΟΣ καὶ ΠΑΥΛΟΣ διαμέτρου  
39×51 δρχ. 35.

ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΔΕΙΠΝΟΣ διαμ. 39×51  
δρχ. 35 καὶ διαμέτρου 36×78 δρχ. 65.

Η ΕΥΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ δια-  
μέτρου 39×51 δρχ. 35.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΡΟΣΕΥΧΟΜΕΝΟΣ  
διαμέτρου 39×51 δρχ. 35.

Ο ΝΥΜΦΙΟΣ διαμέτρου 39×51 δρχ. 35  
καὶ 25×38 δρχ. 25.

Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ διαμ. 39×51 δρχ. 35

Ο ΚΑΛΟΣ ΠΟΙΜΗΝ διαμέτρου 39×51  
δρχ. 35 καὶ 36×78 δρχ. 65.

Η ΣΑΜΑΡΕΪΤΙΣ διαμ. 39×51 δρχ. 35.

Η ΑΠΟΚΑΘΗΛΩΣΙΣ διαμ. 39×51 δρχ. 35

Η ΑΝΑΛΗΨΙΣ διαμέτρου 39×51 δρχ. 35.

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ διαμέτρου 39×51 δρχ. 35.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΦΕΡΩΝ ΤΟΝ ΣΤΑΥΡΟΝ  
ΤΟΥ διαμέτρου 39×51 δρχ. 35.

Ο ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ διαμέτρου 39×51 δρχ.  
35. Ἐπίσης συλλογὴ εἰκόνων ὅλων  
τῶν Ἁγίων διαμέτρου 39×51 δρχ. 35.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΙΣ ΕΜΜΑΟΥΣ δια-  
μέτρου 45×55 δρχ. 20.

Η ΔΙΚΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ διαμέτρου  
45×55 δρχ. 20.

Η ΔΕΞΙΟΝΟΜΙΑ διαμέτρου  
50.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΕΙΣ ΤΑ ΣΤΑΧΥΑ ΜΕ  
ΤΟΥΣ ΑΠΟΛΟΓΟΥΣ διαμ. 36×78 δρχ.  
65. Ὅλα τὰ ἀνωτέρω διαμέτρου 37×78

ὑπάρχουν καὶ εἰς διαμ. 20×38 δρχ. 30.

Η ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΙΣ διαμέτρου 32×42  
δρχ. 15.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΤΟΥ ΙΩ-  
ΝΑΝ διαμέτρου 32×42 δρχ. 30.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΩΖΕΙ ΤΟΥΣ ΝΑΥΑ-  
ΓΟΥΣ διαμέτρου 40×52 δρχ. 35.

Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΝΗ  
ΥΠΟ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΣ ΤΗΣ διαμ.  
40×52 δρχ. 35 καὶ διαμ. 25×38 δρχ. 10.

Η ΣΤΕΨΙΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ διαμέ-  
τρου 40×52 δρχ. 35.

Ο ΦΥΛΑΞ ΑΓΓΕΛΟΣ διαμέτρου 50×125  
δρχ. 180 διὰ πάντες καὶ διαμέτρου  
30×60 διὰ πανώ δρχ. 35.

Υπάρχουν καὶ εἰς διαμέτρου 55×120  
ὅσα καὶ εἰς διαμέτρου 36×78 δρχ. 180.

ΣΤΑΥΡΟΙ ΑΠΛΟΙ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΙ  
ΜΕ ΑΝΘΗ διαμέτρου 27×19 δρχ. 10.

Πολλὰ τῶν ἀνωτέρω χριστιανικῶν  
εἰκόνων ὑπάρχουν καὶ εἰς τὸ σχῆμα κάρτ  
ποστάλ με δρχ. 5.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὑπάρχει πλου-  
σιωτάτη συλλογὴ προσωπογραφιῶν, το-  
πειῶν, ἀνθέων, θαλασσογραφιῶν καὶ κά-  
δρα διὰ τραπεζαρίας με φρούτα, ποτλιά,  
ψάρια, εἶδη κτηνίου κλπ. διαμέτρου 30×60  
δρχ. 30. Εἰς διαμέτρου 26×38 δρχ. 18  
καὶ εἰς διαμέτρου 20×26 δρχ. 10.

Κάθε παραγγελία δὲν ἐκτελεῖται ἄνευ  
τῆς καταβολῆς τοῦ ἀντιτίμου. Αἱ παραγ-  
γελὲς ἐπιβαρύνονται με τὰ ταχυδρομικά  
ἐξουδ. ἀποστολῆς 10% καὶ συσκευασίας  
δρχ. 5 γιὰ κάθε παραγγελία.